

mann

over

T

YA

10

ságok

.....	20
csban ..	200
.....	180
rezérional	80
.....	140
.....	160
.....	264
.....	400
.....	242
.....	99
.....	176
.....	198
.....	198
gerek....	130
.....	40
matör) ..	120
.....	220
.....	154
a kálvá-
.....	150
.....	90
.....	110
II. Ein-
.....	198
.....	180
e	176
.....	154
.....	154
.....	100
.....	320
.....	40
.....	200
.....	190
.....	150
.....	135
.....	45

zallító b

és brillians

k.

és zseborák

stárgyak dus

nfeld

árosi üzlete-

szabott árak.

6-43 sz.

Szerkesztőség Kiadó-hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Erazov L. Pop (Brassov-utca) 10

Telefon: Szerk. és kiadó: 977, 228 és

Zs. N. Sz.

Egy szám ára, papíron és vidéken Bukarestben

3181 Dl. Ramasetter-Rób I. Diszjér 2. II. 8.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK Romániában

Egész évre — — 1050
 Felévre — — — 550
 Negyedévre — — — 290
 Egy hónapra — — — 100

Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egyszám ára — ck 2—

1926 január 23 Szombat

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 18 szám

5686. Söbát 8

A meggátolt földönfutás

Berlinbe a zsidó kivándorló szervezetek ülést tartottak, amelyen a zsidóság legégetőbb problémáját vitatták meg: a kivándorlás és az állandó vándorlásban lévő zsidó tömegek letelepítésének ügyét. Régi és mindig új, mindig aktuális probléma legfajább sebe a hazátlan, gyökértelen zsidóságnak.

A háború előtt három ország volt, mely nagy tömegű zsidóságot kényszerített gyors egymásutánban vándorlásra: Oroszország, Galicia és Románia. Oroszország zsidóságát Ignatiev antiszemita törvényei és a rossz orosz gazdasági helyzet, Románia zsidóit a bojárok politikai céljai — nevezetesen a parasztmozgalmakkal szemben a zsidóság bűnbakká tévése, — Galicia zsidóit pedig a gazdasági nyomor kényszerítette arra, hogy vándorbotot fogjanak kezükbe.

Bármily szörnyűek voltak már a háború előtti állapotok a keleti zsidóságra nézve, mégis az ősi zsidó tragédiát enyhítette az a körülmény, hogy kényszerű expanzióját a nyugati területek felszívhatták, így elsősorban az Amerikai Egyesült Államok fogadták be tömegeinek egy részét. Anglia, főleg pedig London és a dél-amerikai államok is tekintélyes zsidó tömegeknek adtak letelepítési lehetőséget.

A világháború alatt és után lényegesen megváltozott a vándorlásra kényszerített zsidó tömegek helyzete. A háború kényszerrendszabályai folytán egy csomó keleti (lengyelországi és galicián) zsidót deportáltak Németország és a mai Ausztria területére, amelyek természetesen a háború utáni gazdasági depresszió és a fellángoló antiszemita-mozgalmak miatt újra nem vehettek gyökeret ezeken a területeken sem.

A helyzetet még inkább súlyosbítja, csaknem elviselhetetlenül feszültté tette az a körülmény, hogy az Amerikai Egyesült Államok elzárta kapuit az újabb zsidó bevándorlók elől, de megszüntették a bevándorlási lehetőséget az európai államok is. A feszültséget egyedül a palesztinai bevándorlási lehetőség enyhítette, amely a zsidóság legértékesebb elemeinek ma már meglehetősen nagy arányszámban biztosítja a végleges, mert nemzeti alapon álló letelepítési lehetőséget. Mint a berlini konferencia is megállapította, a palesztinai bevándorlás ma még nem tudja megoldani a zsidó hazátlanságból eredő szörnyű fizikai és morális eltörlődásokat, bár minden jel arra mutat, hogy rövidesen ennek lehetőségére is sor kerülhet. Éppen a berlini konferencia beszédei és határozatai igazolják, hogy ennek a helyzetnek reális következményeit le kell vonnia a zsidóságnak és olyan elhelyeződési lehetőségeket kell teremteni gyökértelen tömegei számára, melyek legalább részben enyhítik Ahasvérus népének minden népeknél nagyobb szenvedéseit.

A legnagyobb enyhülést természetesen a kivett zsidó tömegek számára csakis Palesztina nemzeti államává való fejlesztése hozhatja meg, a föld birtokának tudata, amely a többi népek biztonságérzetének egyedüli ismérve. Olyan hazát kell teremtenie a zsidóságnak, mely nemcsak az egész emberiség itélőszéke, hanem a saját tudata előtt is zsidó nemzeti otthonként szerepelhet. A másik megoldási mód — nem a zsidóságon mulik, hanem annak az atmoszférának megszűnésén, mely — mint pestis a hullamézők felett — az antiszemitizmus mai virulenciáját szünteti meg.

Azonban az antiszemitizmus lélektanának ismeretéhez hozzátartozik az a tény is, hogy a vándorlásra kényszerült zsidóság egyik helyről a másikra viszi magával az antiszemitizmust, mert megjelenése azokon az új területeken, ahová beteszi a lábát, új gazdasági eltö-

dásokat, új félelemérzést és az idegenszerűséggel szemben mindig feltámadó ellenzinetet vált ki.

Mi hat az orvosság? A berlini kongresszus receptje nem biztos hatású és részben tapogatózó is. Csupán átmeneti rendszabályokat állapít meg, bár diagnózisa pontos és tapasztalati meggyőződések alapján. A lengyel zsidóság elvándorlását kényszerítő gazdasági körülmények okozhatják könnyen, amin csak úgy lehetne változtatni, ha az egész lengyel gazdasági csődöt meg lehetne állítani, ha az ottani rablógazdálkodást valami konszolidált politikai és pénzügyi gazdálkodás váltaná fel.

Erre azonban egyelőre kevés a kilátás. Másik megoldási módként a merkantilis foglalkozású zsidó tömegek iparosítása, nevelése, másrészt paraszti munkára fogása kínálkozik, — azonban ez is csak akkor vezethetne eredményre, ha ezen tömegek előtt az Amerikai Egyesült Államok, a délamerikai államok és részben az európai országok is megnyitnák elzárt kapuikat.

A berlini konferencia nyilatkozatok hangzottak el arról, hogy Proszország ígéretet tett az ottani zsidóság előnyös áttelepítésére, amennyiben hajlandó a ma kedve-

zőtlen gazdasági viszonyok között élő zsidóságot a gazdasági tekintetben előnyösebb Kelet-Oroszországba áttelepíteni. Ha ez megtörténne, úgy az orosz zsidóság egyrésze feltétlenül biztonságosabb helyzetbe kerülne.

A fentvázolt helyzetkép egy örök és megrendítő tragédiára világít rá: Még a legkedvezőbb esetben, a zsidóság egy jórésze a gyökéresztése esetén is, sivar ez a kép, mert a politikai konstellációk, az európai és amerikai viszonyok labilitása bármikor tönkretetheti a legkedvezőbb lehetőségeket is. Minden, a zsidóság helyzetének javítását célzó intézmény és intézkedés végeredményben csak átmeneti lehet, végleges megoldást csakis a zsidó honalapítás véglegessége hozhat.

Körülöttünk ma minden néma, vagy nagyon is veszélyesen hangos. Csak szívünk riadt dobogása hangzik. De ebben a bomlott ritmusban mégis benne cseng az elpusztíthatatlan zsidó hit és reménység, amely kétezer éven át sok ilyen kérdésen segített át. S ha Ahasvérus ma még nem is nyugodhat meg, ha még talpa alatt most is ég a föld: a messzi távolból egyre tisztábban hallatszik a biztató szó, az ősi föld hívása.

Február 17—20-ikára kitűzték a községi választásokat

Heves vita a minisztertanácsban a parlament mandátumának lejártáról. A kamara mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány többnapos huza-vona után elhatározó lépésre szánta el magát. A mai minisztertanácsban kimondták, hogy a községi választásokat február második felében tartják meg. Alig négy hét választja el tehát Románia lakosságát attól, hogy első alkalommal vonulhat az urnák elé, hogy alkotmányos jogait a községi önkormányzatban is érvényesítse. Ez az idő rendkívül rövid ahhoz, hogy a kisebbségi és ellenzék pártok kellően felkészülhessenek a választási harcra. Valószínű, hogy a kormánynak éppen ez volt a szándéka.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöksége, mely az esti órákban értesült a minisztertanács határozatáról, nyomatékosan felhívja az összes erdélyi zsidó választók figyelmét arra, hogy haladéktalanul gondoskodjanak róla, hogy a választói névjegyzékekbe, amennyiben azokból kimaradtak, felvétesse. Ugyancsak felhívja a számos helyen már megalakult zsidó választási bizottságokat, hogy teljes energiával kezdjék meg a választás előkészítésére irányuló működésüket. Azokban a helységekben, ahol a választási bizottság még nem alakult meg, haladéktalanul lépések teendők a bizottság megalakítására. A Kolozsváron székelő országos zsidó választási bizottság a holnapi nappal ismét megkezdí aktív működését és állandóan összeköttetésben lesz a vidéki választási bizottságokkal.

A minisztertanácsról szóló jelentésünk a következő:

Heves vita a minisztertanácsban

Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen Bratianu Vintila beszámolt párisi tárgyalásairól és Titulescuval folytatott megbeszéléseiről.

Azután tárgyalás alá vették azt a kérdést, hogy mikor ér véget a jelenlegi parlament mandátuma. E körül heves viták voltak. Több miniszter, közöttük Alexandru Constantinescu is, azon a véleményen van, hogy a parlament mandátuma ez év március 28-án jár le.

Végül a községi választások időpontját állapították meg, mely szerint a választások február 17, 18, 19 és 20-án lesznek.

Az erdélyi árvíz a parlament előtt

A kamara ülésén Victor Munteanu nemzet párti képviselő az erdélyi árvízpusztításokról beszélt. Vizsgálatot kér a károk megállapítására és a károsultak segélyezésére.

Balan (nemzetipárti) elmondja, hogy egyes helyeken a Maros gátjai rendkívül el vannak hanyagolva és ennek köszönhető az, hogy évenként kiönt egy vidékeken a Maros. Kéri, hogy sürgősen javítsák ki azokat. A lakosság szívesen adja segíségét a munkálatokhoz.

Mosoiu miniszter válaszában kijelenti, hogy az elmúlt évben is számos javításokat eszköz-

öztek a gátakban. Több hidat kijavítottak és a jövőben még többet fognak erre a célra áldozni. Gondot fordít arra is, hogy a román községek jól kiépített utakhoz, ország- és megye-utakhoz jusson, a magyar rezsim alatt szándékosan mellőzték ezeket a vidékeket.

V. Moldoveanu néppárti a máramarosmegyei lakosság mellőzéséről beszél a kisajátításoknál. Egy Horzea János nevű egyént emleget, aki a liberális kormány ottani bizalmasa és ez az ember a Grödl Testvérek cég fizetett embere. Az egész megye lakosságát a cég kezére játsza át.

A liberálisok oldaláról védik Horzeát és azt mondják, hogy ez volt az első magyar, aki az impériumváltozáskor a románok mellé állott.

Ezzel az ülést véget ért. A képviselők a székelyekbe vonultak, ahol a választójogi javaslatot tárgyalják. A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

Pasics találkozik Mussolinival

Bukarest, január 22. (Rapid.) Belgrádból jelentik, hogy Pasics miniszterelnök közelebből találkozik fog Mussolinival, hogy Olaszország és Jugoszlávia között fennálló függő ügyeket rendezzék.

A parasztpárt nem hajlandó Averescuval kollaborációról tárgyalni

Az elutasítás a legudvariasabb formában történt. A nemzeti párt sürgető a parasztpárttal való megegyezést

(Bucuresti-Bukarest, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belpolitikai élet legutóbbi eseményei között egyik legfeltűnőbb mozzanata volt az az elvi megállapodás, mely az erősen jobboldali néppárt és a radikális parasztpárt között jött létre. A megállapodás lényegét nem hozták nyilvánosságra, annyi azonban kiszivárgott, hogy a legközelebbi választásokra vonatkozik. A két párt állítólag kölcsönösen arról biztosította egymást, hogy a választási küzdelem során nem fogják felhasználni azokat az eszközöket, amelyekkel kompromittálhatnák egymást.

Az elvi megállapodás érthető feltűnést keltett, különösen a nemzeti pártnál, amely tudvaleg már évek óta folytat fúziós tárgyalásokat a parasztpárttal. Az egyik nemzeti párti korifens ki is jelentette a parlament folyósóján, hogy nem volna lojális lépés a parasztpárt részéről, ha fölvennék a tárgyalásokat az Averescu párttal. Hasonló felhívást kaptak Maniu és Jerga is annak

idején Averescutól, amit azonban kategorikusan visszautasítottak.

Ezek után igazi szenzációként hatott ma az a hír, hogy Averescu tábornok tegnap elküldte megbízottját a parasztpárthoz és azt javasolta, hogy a két párt kezdjen közvetlen kollaborációs tárgyalásokat. A parasztpárt azonban az ajánlatot elutasította, válaszában leszögezve, hogy nem hajlandó tárgyalásokat folytatni Averescuval. Az elutasítás a legudvariasabb formák között történt.

Egyesült ellenzéki körökben mégis nagy a tájékozatlanság és mindkét részről az a vélemény alakult ki, hogy a tárgyalásoknak a nemzeti párt és a parasztpárt között mielőbb be kell fejeződnie, a két párt szoros kontaktusba kell lépnie egymással, mert minden további halogatás a liberálisok malmára hajtja a vizet. Bratianu Jonel ugyanis a tárgyalások huzavonáját az ellenzék gyengeségének tünteti fel az uralkodó előtt.

Módosítottak

az új bélyeg- és illetéktörvénytervezetet

1500 lejbe fog kerülni egyéves utlevél. Az ügyvédek tovább d. monstrálnak a tervezet ellen

(Bucuresti-Bukarest, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új bélyeg- és illetéktörvénytervezet hetek óta izgalomban tartja a romániai ügyvédi kart.

A liberális ügyvédképviselők ma délelőtt ülést tartottak a bélyegilletékek ügyében. Elhatározták, hogy holnap délelőtre újból összeülnek az ügyvédi kamarában és végleges formába öntik az illetékek felemelése elleni tiltakozásukat.

Érdekes, hogy az illetékek törvénytervezete miatt keletkezett elégedetlenség a liberális ügyvédképviselők közül többen disszidens csoportot akarnak alakítani. Elükön Atanasiu ismert liberális képviselő áll. Hasonló akcióra készülnek a szenátorok is, akiknek hír szerint Toni Ilescu lesz a vezetőjük.

A fővárosi ügyvédi kamara helyiségében az ügyvédképviselők tegnap délután ülést tartottak és elkészítették ellenjavaslatukat a bélyegilleték törvénytervezet ügyében. Szombaton

újabb ülést tartanak a parlament helyiségében s akkor fogják megválasztani azt a delegációt, amely az ellenjavaslatot ányújtja a kormánynak.

Lapzárta után érkezett jelentés szerint az ügyben ma jelentős fordulat állott be.

A Comisia Financiara a bélyegtörvénytervezet ügyében ma délután Bratianu Vintila elnökletével ülést tartott. Az ülésen Bratianu hosszabb beszédet mondott, hogy az új tervezet nem akarja az illetékeket emelni, hanem az összes vidékek díjait egységesíteni. Lényegében a Regátira nézve nem jelent megterhelést, viszont a csatolt területeknek is meg kell fizetniük azt a díjat, amit a regátiak fizetnek. Az ülés rendkívül heves volt és azon résztvevő Florescu volt igazságügyminiszter és Valjeanu liberális képviselő is. Csak 5 szakaszban tudtak eddig megegyezést létesíteni. Holnap folytatják az ülést. Módosították a következő illetéket: **Névváltoztatás díja 1000 lej lesz.** Különösen Florescu agított emellett.

A fürthi messiás

— Regény —

Irta Jacob Wassermann

Mindannyian dus ajándékokat hoztak: arany-szövésű fátyolt, vagy csillagos fátyolt, vagy átalvetőket s drap'orból, vagy aranyhimzettiket, aranyvirágosokat, ezüstvirágosokat, bársonyruhát virágbordűrrel, köpenykét damaszt-szövetből, topánkákat, kis papucsot, igaz, vagy hamis arannyal díszítettek, bőrből hasított fekete meg tarka szalagokat, ékköveket, függőket, karperecet, mellcsattot, aranyos övet és egy övet szinaranyból, gyémánttal kirakottat, gyűrűket, keztyűket meleg szőrméből, nyakendőket, sokszor két aranytallérnál is drágábbakat.

Nagyszerű ünnepnapok voltak ezek a Nánán Maier Knöcker számára. Reszkető keze végigtapogatott a sok gazdagságon, kiteregette a kendőket, újra összehajtogatta őket, szerelmesen simogatta a cipellőket és gyűrűket, nyakába akasztotta az ékszereket és úgy pávaskodott föl és alá velük a szobában. Tükör elé állott velük, hajbókoló mozdulatokat gyakorolt, furcsa fintorokat vágott és gyermeki vidámsággal ment a sötét végzet felé.

Szent Dionisius napján a levegő olyan tiszta volt, hogy a nürnbergi harang hangját is hallani lehetett. Sárga ragyogás ömlött el a mezőkön és az égen finom kerek fehér márványfelhők voltak. Egy csapat zsidó hegedűs, akiket Bamberg érsekségéből kiutasítottak, azt a hírt hozta, hogy a Messiás utnak indult Szmírnából, Németországba jön, hogy maga köré gyűjtse a hívőket és az ő élükön vonul-

jon be a Szentföldre.

Amikor Rachel meghallotta ezt a hírt, fölriadt hosszú érzéketlenségéből. Csak egy gondolat élt benne: el ebből az országból, ahol a kedvese lakik. Mert izzó és izgatott fantáziájában minden hír már megtörtént valóság képét öltötte. Egő szemmel sietett át az utcákon. Ma senki se törődött vele. Az embereket mintha valami örület szállotta volna meg, olyanok voltak, mint egy szomjuhozó sereg, akinek tüzes bort adtak inni. Semmi vallási szabályt nem tartottak már be, sem az estéli, sem a reggeli minjanokat, sem ünnepet, sem a körülmelés szentségét. A Liliom-téren egy ifju ember futott keresztül, felső teste teljesen meztelen volt. A mellére írás volt festve: „méglegre vetettük tetteinket, nagy a mi gyötrelmünk forró lángokban.” A hetven éves Smuel, a község birája, aki egyébként éjjelnappal a Talmudot bujta, nyakig a földbe ásta magát a templom udvarán és a teste már-már egészen megdermedt. Héber szavakkal szenvedélyesen kiáltozta a Messiás dicséretét és sokan, sápadtan, áhitattal eltelten állottak körülötte. Rachel kisietett a Lövészek piacára, ahol még ott állottak a vásári cigányok szekerei, azután átrohan a svédok halmához és erőtllenül rogyott a földre. Hallotta, hogyan sivalkodik a cigányok zagyva nyelvükön és az alászálló ködön keresztül is látta élénk, vitázó mozdulataikat. A templomszolga és a sirásó ott rohantak el a kápolna előtt, de nem vette észre őket. Ugy érezte, mintha már napok óta feküdné itten, mint akit nem érdekel az idő rohanása és mintha még napok hosszat, heteken át kelene itt kuporogni, anélkül, hogy megérthetné azt, ami történik bene. Az égre lassan felhők

A kérvények illetékét többen kérték 5 lejre felemelni, de Bratianu Vintila nem ment bele és így marad az eredetileg felvett 3 lej.

Az illetőségi és neutralizáló kérvények illetékét felemelték 300 lejről 500 lejre.

Az utlevelek díja: egy évi érvénnyel 1500, félévi érvénnyel 600, három hónapi érvénnyel 400 lej.

Az emigrálásra szóló utlevelek díja időre való tekintet nélkül 1000 lej.

Halászati engedélyek illetéke az eredetileg tervezett 100 lej helyett 25 lej.

Ügyvédi felhatalmazásokra, tekintet nélkül arra, hogy miről szól, 10 lejes bílyeg kell. E kérdés körül is heves viták voltak.

Kisérő számlákra (bordero) 200 lejig 3 lejről leszállították 20 banira a bélyegilletéket, 200 tól 1000 lejig egy lej, 1000 lejen feletti összegnél 3 lej.

KEKSZ ארטה כשר
אפילו למחדרה
ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2.
ORADEA (volt Kert-utca) ORADEA

KRIEGER-féle

Reparator

köszvény, csusz, nülés ellen Minden gyógyszer-tárban kapható. Ára 60 lei.

Cluj, Str. Universității 1.

(volt Egyetem-utca)

„OPTICA“

legmodernebb látszerüzlet.

Hőmérők, inhalátorok a legolcsóbb árban.

borultak és finom, gyöngyöző eső szitált. Az egyik felhőnek, annak, amelyik az erdő felől jött, épen olyan alakja és arcvonásai voltak, mint annak a fiatal diáknak, akit szeretett. Egészen pontosan látta: a felhőnek kicsiny, fekete szakála volt, finoman állhoz és archoz simuló és kacéran hegyesre volt nyírva. Látta a kicsiny száját is, a kicsiny orrot és a nyugtalan szemeket. És egyszer csak hirtelen ott állott mellette Thomas Peter Hummel és Rachel ugy érezte, mintha a kezét is megfoghatná. A fiu szólott hozzá, finoman, szaporán és ügyesen, és ha meggyőzte őt, akkor ez nem abban rejlett, amit mondott, hanem a hangjában, ügyes kigyószerségében, vidám fecsegő készségében. Ugy válogatta a szavakat, mint egy éles politikus és bűvészgyűgyességgel játszott az érzelmekkel. De már ahogyan a világon megérik: Rachel szerette őt.

A Lövészek piaca felől egy ember és egy asszony közeledett. Lassu lépésük mutatta, hogy nem törődnek az esővel. Rachel ráösmert Zachariás Naár-ra és arra a karcsu leánykára, akit a lövészek piacán látott a komédiában. Szép volt.

— Le kell hunyni a szemet, ha ránéz az ember, — gondolta magában Rachel

Halovány volt és betegnek látszott, mint akit titokzatos vágyakozások emésztének. Testének minden vonalába valami szenvedés simuló és szájaak formájában türes és sok szeretet volt. És mégis, volt valami benne, ami mindent meghazudtolta, talán a szemének lobbanó, dacos ragyogása. Csakhamar elűntek a gyalogut fordulójában. Rachel mozdulatlanul meredt az alkonyodó tájba és örült, hogy nem vették észre. Folytatása következik.

Newyorkba akartak felállni. A vonatkoztatványgyűgyességgel óta folyik a kében és minden s mindenne: a Gon

A művelődés gasabb fokán hetetlen az pesszimiztik gondolkodók az emberiség mint vérszom tudta elképze sunak kell különösebb o

Tény az, kára már az divatozott az doztak istene az ókorban i emberáldozók mérnökök és gulákat épített a Tutankhamon fejlett képző emberáldozat. Egyik római mutatott be mint Caesar a nyugati ba ták is. A ró a keresztény nyugati népe állatáldozatok elterjedése is barbár ösztön kereszténységük emberáldozat istenségek szalmas ösztön geiből nyerté

Mert hisz zicció borzalm mások, mint lyeknek korr világ sötétség.

A máglya gosodás száza kizsemelt uja bár ösztönök tényleg csak tok új térre ban áldoztat

A XIX. Angliában as áldozta fel a geltől estig, sem elegendő 5—8—10 év gyári hodály azóta sem jebb formái zások is nag jel szerint a dését fogják

A newyogenkivül atay hogy a mai k talajba nyulii kozás, az esz embere a val tette fel a m magasabb e bizonyit, hog ókorban felen nép nagy ve

A mózesi grafusai épen ami annak b ván a körny szintén hozta Molochnak. szigoru törvé jóval megel zatokat. A k ösztönök elle igen gyenge végleg elfojt

A visszajáró ókor

Newyorkban fehér emberek, fehér embert akartak feláldozni valami kubai néger istenségnek. A történelmi mult, mely a fehér fajra vonatkoztatva is, borzalmakkal és szörnyű tévelygésekkel teljes, visszakísértett. Evezredek óta folyik a harc ezek ellen az emberiség lelkeiben és mentalitásában megvonuló kísértetek ellen s minden harc és minden küzdelem ellenére: a Gonosz még mindig erőnek bizonyul.

A művelődés és a lelki elfinomultság magasabb fokán álló emberek számára szinte lehetetlen az emberáldozatok megértése s igen pesszimistikus megállapításokra hangolja a gondolkodókat. E megállapítás szerint annak az emberiségnek, mely egykoron isteneit csak mint vérszomjas, emberhúst élvező hatalmat tudta elképzelni, igen alacsonyrendű származásnak kell lennie és így jövődjében sincs különösebb okunk bízni.

Tény az, hogy a művelődés magasabb fokára már az ókorban feljutott népek között is divatozott az emberáldozat. Így embert áldoztak isteneknek a hinduk, akik pedig már az ókorban igen magas kultúrájú nép voltak, emberáldozók voltak az egyiptomiak is, az első mérnökök és csillagászok népe, melynek fáraói gulákat építtettek, csatornákat ástak — s mint a Tutankhamen-sir leletei bizonyítják — igen fejlett képzőművészek voltak. De beleestek az emberáldozat szörnyű bűnébe a rómaiak is. Egyik római császár: Julian, emberáldozatot mutatott be egy Mitras nevű istenségnek s mint Caesar iratai bizonyítják, embert áldoztak a nyugati barbár népek: a germánok és a keletiek is. A rómaiaknál és a görög római, majd a keresztény kultúrával megismerkedő többi nyugati népeknél az emberáldozatot rövidesen állatáldozatok váltják fel. A keresztény vallás elterjedése is csak lassan tud gátat vetni a barbár ösztönök kitérésének s bizony maga a kereszténység történelme is tele van szimbolikus emberáldozatokkal, melyek, ha nem is istenségnek szölgöttek, mégis ugyanabból a borzalmas ösztönből, a vallási fanatizmus mélységeiből nyerték eredetüket.

Mert hiszen az eretnek égetések, az inkvizíció borzalmi, a boszorkánypörök sem voltak mások, mint szörnyűséges emberáldozatok, melyeknek kormos füstje az emberi egy és érzésvilág sötéttségét szimbolizálta.

A máglyák füstje azóta eloszlott, a felvilágosodás századai enyhülést hoztak az áldozatul színezett újabb embertömegek számára. A barbár ösztönök látszólagos elnyugvása azonban tényleg csak látszólagos, mert az emberáldozatok új tere terelődtek: imperialista háborúkban áldoztattak fel, tőlük idegen érdekek oltárain.

A XIX. század elején kialakuló nagyipar Angliában asszonyok és kisgyermek százait áldozta fel az Érdek és Önzés oltárain. Reggeltől estig, még fizikai létük tengetéséhez sem elegendő bér ellenében dolgoztatták az 5—10 éves gyermekeket, gyilkos levegőjű gyári hodályokban. S a véres áldozati kedv azóta sem sokat vesztett lendületéből, legfeljebb formái változtak meg. De a formai változások is nagy enyhülést jelentenek és minden jel szerint a véres ösztönök végleges elernyedését fogják magukkal hozni.

A newyorki házaspár emberáldozása kétségkívül atavisztikus jelenség és azt bizonyítja, hogy a mai kultúremberiség gyökere igen véres talajba nyulik vissza s az elfinomodott gondolkodás, az eszmei és filozófiai elmélyültseg mai embere a valóságban igen durva alapokra építette fel a maga szellemi magaslatait. És mégis: magasabb emberi hivatásunk mellett épen az emberáldozatok ellen már az ókorban felemelte dörgő szavát Mózes, a zsidó nép nagy vezére.

A mózesi törvényhozás legszigorubb para grafusai épen az emberáldozatok ellen szólanak, ami annak bizonyítéka, hogy a zsidók, — nyilván a környező többi népek befolyása alatt — szintén hoztak emberáldozatokat a félelmetes Molochnak. Mélységes emberiség árad Mózes szigoru törvényeiből, melyek későbbi korokat jóval megelőzve, tiltották meg az emberáldozatokat. A küzdelem azóta szakadatlan a véres ösztönök ellen. Sajnos: e küzdelem legtöbbször igen gyenge eszközöket alkalmazott arra, hogy végleg elfojtsa a barbár kitérésüket s az em-

beri szenvedélyeket, melyek néha — épen eleve elhatározottságuknál és megfontoltságuknál fogva — jóval kegyetlenebbek az állatok, sőt a vadállatok ösztöneinél, — egy szellemibb kultúra megteremtése, egy céltudatosabb emberi törekvés érdekében vezesse le. Mert amíg egyik oldalon a polgári törvénykönyv szigorú büntetéssel sujt minden erőszakot, így a gyilkosságot is, — s a másik oldalon véres háborúk szolgálatába állítja az emberi ész minden diadalmas felfedezését, — amíg egyik oldalon egyenlőséget és főleg egyenlő jogokat biztosít minden fajtájú és minden osztályhelyzetű ember számára — s a másik oldalon hagyja, hogy egymásra uszítsanak embereket, akik megölik, vagy megakarják ölni egymást: addig ezek a törvények magukon

viselik a hipokrizis jellegét s nagyon is megérzik rajtuk az ősemberszag s nagyon is az ősi vadállat erkölcsi szemforgatásának tűnnek fel.

Ha majd lesz rendőrség, mely nemcsak egyének emberáldozatát akadályozza meg, hanem kegyetlen szigorral csap le minden háborus szándékra, minden mások elnyomatására felvonuló álnacionalizmusra, akkor majd elmondhatjuk, hogy az emberiség megszabadult közönséges multjának minden borzalmas kísértetétől, sötét éjszakájában kihunytak azok a lidércfények, melyek ferde agyak hiedelmeiből, betegesen vad fantáziájának mélységeiből lobbantak fel s lobbannak fel még ma is, miután azt a világháború, a béke, Mussolini és Pángalos, valamint a newyorki emberáldozó házaspár „esete” is bizonyítja. (s. l.)

Huszezren kísérték utolsó útjára Teitelbaum főrabbit

Eljegyzés a koporsó mellett. Az elhunyt 14 éves fia lesz Máramarossziget új főrabija

(Sighet-Máramarossziget, január 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken reggel hétóra körül futott be Kisvárdára felől a különvonat, amely a hirtelen meghalt Chaim Hersch Teitelbaum máramarosszigeti főrabbi holttestét hozta magával. A pályaudvaron már a hajnali órákban lázas várakozással és kísértet szemmel szorongott a sápadtarcu emberek tömege. Az állomás éjszakából felocsudó zsidó utcák szűk házoraiból már órákkal a vonat érkezése előtt megindult sűrű rajokban a népvándorlás. Sokan az elhunyt főrabbi hívei közül még este kimentek az állomásra, mert az első hírek szerint a gyászvonatnak még éjfél tájban kellett volna megérkeznie. Mikor aztán megtudták, hogy a vonat a határon előirt hivatalos formások miatt csak reggel fog befutni, a várakozók egyrésze visszatért az imaházakba és az éjszaka hátralevő részét gyászszolozsmák elmondásával töltötte el.

Megérkezik a gyoravonattal

Pár perccel hétóra előtt az állomás bejáratánál felült a sűrű reggeli ködben közeledő vonat világitó két szeme. A zsufozásig megtelt várótermekből kitértek a kétezer főnyi tömeg a peronra és a vágányok közé. A merészebbek eléjefutottak a vonatnak és még menet közben felkapaszkodtak a hágsókra. Amikor a mozdony velőtrázó füttyentéssel megtorpant, a várakozó tömeg egyetlen hatalmas jajveszékelésben tört ki. A fülkékből egyre többen vándoroltak elő egy átvirrasztott izgalmas éjszaka gyűrűtől arcával: azok, akik még tegnap Kisvárdára utaztak, vagy a határnál várták meg az elhunyt Teitelbaum főrabbi földi maradványait. Az idegpattanásig feszült légkörben hirtelen halálos csend állott be. A máramarosszigeti hitközség korifeusai és az elhunyt főrabbi legbensőbb hívei a magukba fojtott gyásztól megtörten nyitották ki a különvonatnak azt a kocsiját, amely Teitelbaum főrabbi koporsóját hozta. A feketével leborított koporsó megpillantásakor a döbbenetes némaságban szorongó tömeg szájáról elementáris erővel ismét felzokogott a sírás. Hat ember vállára vette az egyszerű, disztelen koporsót és megindultak vele a kijárat felé. Az egybesereglett hívek alig akartak utat engedni nekik, mindenki hozzárohant a koporsóhoz, hogy egy utolsó csókkal elbucsuozzon attól a férfutól, akit, amíg élt, a szentéletű zsidó rabbi mintaképének tekintett.

A gyászoló város

Az állomásról gyalog vitték be Teitelbaum főrabbi holttestét a városba. A tömeg mindenütt a koporsó nyomában maradt és sírásával betöltötte a

gyászabatorút utcákat. Az utvonat mentén mindkét oldalon újabb embercsoportok várták e szorult szívvel a gyászmenetet. A koporsót felváltva vitték vállukon a hitközség előkelőségei és az elhunyt főrabbi legszűkebb környezetéből való hívei. Amerre a gyászmenet elhaladt, hallotti hangulat borult a környékre. Az összes zsidó úz etek lehuzott redőnyvel meredtek a hátborzongató látványra, míg a hazakivilágított ablakaiból kíváncsi emberfejek bámultak ki a sírással tovahömpölygő menetre. Időközben újabb embercsoportok csatlakoztak a lassan haladó menethez, azok, akik az ország belső részéből érkeztek az első különvonattal. A közeli környékből kocsiakon, autókakon és mindenféle alkalmatosságon tódultak be Máramarosszigetre az elhunyt főrabbi hívei, hogy résztvehessenek a végzettségben.

Huszezren főnyi tömeg

Nyolcóra után érkezett meg a több ezer főnyire szaporodott gyásztömeg a Teitelbaum-család háza elé, ahol a gyászoló újabb tömege fogadta a főrabbi koporsóját. A házból, amelyre fekete szárnyat kiterjesztette a halál, az elhunyt főrabbi gyerekeinek jajveszékelése rendítette meg az utcán didergőket. A koporsót nagy óvatossággal bevitték az elhunyt dolgozószobájába, ahol felfedték és a szokásos vallási külsőségek elvégzése után gyertyákkal és lobogó fáklyákkal vették körül. A kívülállókkal ekkor valóságos ostrom alá fogták a házat, mindenki be akart jutni, hogy legalább még egyszer láthassa Teitelbaum főrabbit. A rendet csak a legnagyobb nehézségek árán sikerült fentartani, mert arra a hírre, hogy a koporsó már hazakerült, a város apraja-nagyja: zsidók, románok, magyarok és ruthénok egyaránt megindultak a gyászház felé, úgy, hogy 11 óra tájban már tízezernél több ember tolongott a szűk utcában. Azok, akik a sikátorban nem fértek el, a szomszédos utcákba szorultak és teljesen megakasztották a közlekedést. A városban a forgalom különben a minimálisra csökkent, mert mindenki ott tolongott a várakozók között.

Bucsuoztató a templomban

A koporsót délelőtt féltizenkettőkor a gyászházból az ortodox nagytemplomba vitték át. Az uton, amerre elhaladt, megrázó jelenetek játszódtak le. Az elhunyt főrabbi egyes rajongóbb hívei valóságos extázisba estek a fájdalomtól. Összeszaggatták magukon a ruhát, a mellüket verdesték és az ég felé irányított szemmel kiáltották bele nagy fájdalomukat a csipős téli délelőtti. A templom bejáratánál már várta a koporsót dr. Mihályi Tivadár vármegyei prefektus, Ciplea polgármester, a katonaság részéről pedig két ezredes. A hatóságok képviselői nem tartottak beszédet a felravatalozott koporsó fölött. Mihályi prefektus csak néhány szót tudott mondani a megindulástól. Megrázó látvány volt, amikor a fájdalommal zsibongó templomhajóban felcsendült az elhunyt Teitelbaum főrabbi legnagyobb fiának, a tizenégy éves Zalman Lóbnak gyászoló szava, melyben apját siratta el. A közönség, amennyien be tudtak férközni a teljesen zsufolt templomba, együtt sirt az apját sirató gyermekkel. Utána a főrabbi veje Haber beszélt mély hatással.

HYPEROL

fertőtleníti, megvéd torokfájástól

SZÁJVIZ TABLETTA

Kaph. tó mindenütt.

A templomi szertartás mindössze egy fél-óraig tartott és ezután a huszezer főnyi gyász-tömeg megindult a temető felé. A sir szájánál pódiumra helyezték a koporsót. Az egész temető csak úgy feketélt a gyászoló emberektől, akik feszült figyelemmel hallgattak el, amikor Teitelbaum Joel nagykarolyi rabbi, az elhunyt öccse odaállott a koporsó fejéhez és elbucszattatta a halottat. Közben az idő nagyon előrehaladt s így az utána következő szónokok rövidre fogták bucsuztatójukat. Sorrendben a következők tartottak beszédet Teitelbaum főrabbi koporsója fölött: Horovitz nagyszöllősi, Teitelbaum ökörmezői, Grünwald Lázár Dávid szatmári, Brach Saul kassai, Feldmann dragomér-falvai, Eurenreich szilágysomlyói és a felső-visői rabbi, Hager Mendel, a vizsnici rabbi fia. A szombat beállta miatt a többi előjegyzett gyászbeszéd elmaradt. Vasárnap még Ullmann Salamon besztercei főrabbi fog emlékbeszédet tartani a templomban.

Érdekes mozzanata volt a gyászszobában történeteknek, hogy a koporsó megérkezése után Zalman Lébet, az elhunyt főrabbi tizennégy éves fiátapja koporsójánál eljegyezték Teitelbaum Joel, nagykarolyi rabbi leányával. Másik érdekessége még a mai napnak az, hogy a hitközség vezetősége határozatot hozott, mely szerint az elhunyt Teitelbaum főrabbi utódjával a jelenleg tizennégy éves Zalman Lébet fogja megválasztani. A hitközség fentartja azonban magának azt a jogot, hogy a fiu nevelésének irányítását maga szabja meg. Mihelyt az ifjú Teitelbaum megszerzi a három ortodox rabbitól szükséges képesítést, ünnepélyesen be fogják iktatni Máramarossziget megüresedett rabbiszékébe.

A kolozsvári zsidó hitközség biztosítás útján rendezti tisztviselőinek nyugdíjgyét

(Cluj-Kolozsvár, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ortodox zsidó hitközségnek egyik régen húzódó súlyos problémája a hitközségi alkalmazottak nyugdíj-kérdése. A kolozsvári ép úgy, mint a többi erdélyi és bánáti hitközség, nem rendelkezik megfelelő nyugdíjalappal és ezt a kérdést eddig rendszerint úgy oldotta meg, hogy ha valamelyik alkalmazottja elhalt, a hátramaradtak részére némi segélyt folyósított. Ez az állapot természetesen igen hátrányos volt úgy az alkalmazottak, mint a hitközség szempontjából és ezért radikálisabb megoldáshoz kellett folyamodnia.

Adler Sámuel elnök nemrégiben azt a tervet vetette fel, hogy miután a hitközség a jelenlegi viszonyok között nem létesíthet megfelelő nyugdíjintézetet, biztosítás útján oldják meg a kérdést. A tervvel az előjáróság is foglalkozott és Adler elnök előterjesztését teljes egészében magáévá tette. Miután a tisztviselők nagyrésze sem idegenkedett ettől a megoldástól, az előjáróság elhatározta, hogy minden tisztviselő is alkalmazott számára életbiztosítást köt 50-250 ezer lej összegig és a biztosítás díját felerészben a hitközség, felerészben pedig a biztosított alkalmazott viseli.

A biztosítási díjak ily módon mintegy évi 60 ezer lej kiadással terhelik a hitközségi büdzsét, ez az összeg azonban jóval kisebb az előbbi évek folyamán ilyen címen kiutalt segélyek tételeinél és egyben megszünteti a tisztviselőknél a bizonytalanság állandó érzéseit.

A több mint negyven biztosítás megkötésére, a hitközség több biztosítóintézetet hívott fel ajánlattételre és a beérkezett ajánlatok közül a biztosításokat a bukaresti „Asigurarea Nationala” kolozsvári főügynökségével kötötte meg. Az előjáróság figyelembevette, hogy ez az intézet, melynek vezetőségében Eli Berkovits, bukaresti ismert zsidó bankár is helyet foglal, közel ötvenéves multra tekinthet vissza és hogy saját tőkét meghaladják a 120 millió lejt, tehát minden tekintetben megfelelő garanciát nyújt.

A hitközség tisztviselői, mint értesülünk, csak az esetben hajlandók a biztosítás útján való megoldást véglegesnek tekinteni, ha az életbiztosítás díjait a hitközség egyedül fedezi. Azt hangoztatják, hogyha a díjak felét a biztosítottak sajátjából kell fizetnie, nem kapják meg azt az ellenszolgáltatást a hitközségtől, melyet szolgálataikért méltán elvárhatnak.

Válságban a zsidó világvándorlás

A zsidó emigrációs szervezetek konferenciája. Negyvenmillió zsidó válik évente földönfutóvá. Világszervezetet alakítanak az emigráció szervezésére

(Berlin, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A különböző zsidó kivándorlási szervezetek Berlinben székelő hivatalai, a „Verband Ostjüdischer Organisationen”, a „Verband Russischer Juden in Deutschland” és a „Verein für Emigration und Colonisation” népest gyűlést tartottak a Bae Berit-páholy Kleiststrasse 10. sz. épületében. A gyűlés tárgysorozatán egyetlen téma szerepelt: a zsidó vándorlási mozgalom krízise. Jóval a gyűlés megnyitása előtt a hallgatóság teljesen megtöltötte a termet.

A megnyitóbeszédet dr. Oscar Cohn birodalmi képviselő tartotta, aki rámutatott a zsidó vándorlási probléma óriási jelentőségére, mely probléma olyan régi, mint maga a zsidó diaszpóra. De csupán ebben az utolsó században vett fel mind nagyobb veszéllyel fenyegető karaktert a zsidó vándorlás kérdése. Egyetlen más nép sem hozott olyan áldozatokat a világháborúban, mint a zsidó. Nemcsak, hogy százezrek és száz-ezrek estek el sorából, de ezenkívül leirhatatlan gazdasági károkat szenvedtek. Különösen azokon a területeken, amelyeknek sűrű zsidó lakossága van, dult legfélelmetesebben a háború, és ezekről a keleti területekről hatvanezer zsidó munkást deportáltak Németországba, tízezret pedig Ausztriába. Amit pedig a háború meghagyott, azt elpusztították a pogromok. Végül megértük azt a súlyos csapást is, hogy az Amerikai Egyesült Államok elzárta kikötőit a bevándorlók elől és ezt a példát rövidesen a többi tengerentúli államok is követték. Ez okozta részben, hogy Palesztina elsőrendű fontosságú bevándorlási állam lett, annál is inkább, minthogy államépítő karaktere van, de Palesztina önmagában mégis kicsi a nagy zsidó sorscsapásokhoz képest. Némi kilátással kecsegtet az orosz kolonizáció, de ez csak részlet-megoldás.

A ránk kényszerített sors

Ezután dr. Alfred Klee állt szóásra és megható színekkel ecsetelte a zsidó tragikumot. — Nem magunk választottuk a vándorlást, ezt a sorsot ránk kényszerítették. A zsidó vándorlási problémát csak az egész világ zsidóságának szolidaritásával lehet megoldani. Nem szabad különbségeknek fennállniok Kelet és Nyugat között. A visszatérítő „Ostjuden” szónak, amely a háborúban került felszínre, el kell tűnnie. Hiszen a nyugati zsidók is kénytelenek voltak vándorbothoz nyulni, például Posenben és Elzászban. Az amerikai zsidók ne féljenek attól, hogy mi amerikai bevándorlást provokálunk, de ezek olyan tények, amelyekkel mindannyiunknak meg kell alkudnunk. Örvendünk, hogy az orosz kolonizáció eredményesnek mutatkozik. Nem áll azonban jogunkban, hogy bárkinek, aki nem is akar Oroszországban élni, odakiáltuk: ne vándoroljatok! Maradjatok a helyeiken! Palesztina nem mérhető olyan mértékkel, mint más bevándorlási ország. Hiszen ez az ország a mi jövőnk. Sajnos azonban nem mindenki vándorolhat Palesztinába, mert azt még csak most építik és egyelőre csupán bizonyos fajta emberekre van szüksége. A vándorlási probléma megoldásához minden zsidó munkájára szükségünk van, akár az Ocean innenső, akár a tulsó partján is lakják.

Évi negyvenmillió földönfutó

Dr. J. Lestschinski rendkívül tanulságos referátumban ismerteti az emigrációs probléma történetét, elméletét és gazdasági jelentőségét és rámutat arra, hogy az emigráció mindig attól függ, milyen fajta emberekre van szüksége a bevándorlási országoknak. Ez azt jelenti, hogy a bevándorlóknak ki kell képezniök magukat az emigrálásra. Szónok ezután megható képet fest a keleti zsidóság anyagi romlásáról és kimutatja, hogy azokról a területekről évi 250 ezer zsidó kivándorlásra lehet számítani.

Most dr. Oskar Kohn elnök üdvözli dr. Paul Náthán, aki évtizedeket szentelt már a zsidó vándorlási problémának. Dr. Paul Náthán ezután a következő beszédet mondja:

— Természetesen minden jobb módú zsidónak kötelessége, hogy elszegényedett testvéreinek segítsen. Mi, németországi zsidók, állandóan igyekeztünk, hogy a határaink mentén lakó zsidó testvéreinket anyagilag és erkölcsileg tá-

mogassuk. Nem gyámkodni akartunk fölöttük, csupán tapasztalatainkat bocsátottuk rendelkezésükre. Nem hinném, hogy az emigrációval meg lehet oldani a zsidó problémát. Jelenleg majdnem minden ország elzárja határait a bevándorlók elől, Palesztina pedig kicsi állam ahhoz, hogy a kérdést egyedül megoldja. Ne tápláljunk tehát túlzott reményeket. Amikor Oroszország külügyi népbiztosa legutóbb Berlinben időzött, néhányan megbeszéltek vele az oroszországi zsidóság sorsát. Akkor azt a benyomást szereztük, hogy az orosz kormány kész a belföldi vándorlás problémáját rendezni. A Joint nagyon szép munkát végzett ott és dicsérni kell az amerikai zsidókat, akik ezt lehetővé tették. Most már az a feladat áll előttünk, hogy a nyugatoroszországi területeken összehajtsuk a zsidókat a jobb életkörülményeket nyújtó Keletoroszországba telepítsük át. Sokkal aggasztóbb a helyzet Lengyelországban, ahol a nyomor folyton nő és ahol a tömegek elkeseredését a zsidókon keresztül vezetik le. Ha onnan egyszer elindul egy kivándorlási hullám, egyenesen katasztrófa volna, ha Nyugat felé venné irányát. Kelet felé kell őket irányítani. Az angolai, franciaországi és amerikai zsidóság feladata, hogy ezeknek a fenyegetett zsidóknak a sorsa fölött örködjék.

A határozati javaslat

Valamennyi szónok beszédét nagy tetszéssel fogadták. A gyűlés végén dr. Kreinin, az emigrációs direktórium elnöke, felolvasta a beterjesztett határozati javaslatot, amely elsősorban az amerikai zsidók megértésére és nagylelkűségére apellál. Felhívja az amerikai zsidók figyelmét, hogy azáltal, hogy az Egyesült-Államokba való bevándorlás megszünt, az emigrációs kényszerítés még nem ért véget. Sajnos, már a mindig segítségére kész „Hias” (a legnagyobb amerikai zsidó segítőszervezet) is beszüntette európai működését. Fel kell tehát világosítani az amerikaiakat a tényleges helyzetéről.

A határozati javaslat szövegét a következőképpen hangzik:

„Annak ellenére, hogy a világháború kitörése óta különböző korlátozások akadályozzák a zsidó kivándorlást és hogy a legnagyobb emigrációs ország, az amerikai Egyesült-Államok, elzárta határait, a zsidó tömegek kivándorlásra irányuló ellenállhatatlan vágya nem szűnt meg. Az általános európai gazdasági válság és a keleteurópai országok tömegeinek elszegényedése arra kényszeríti ezeket a tömegeket, hogy eddigi lakóhelyeiket elhagyják.

Oroszgot a hontalanoknak

A kivándorlók azonban legtöbbször elrekednek a közbeeső országokban, vagy a kikötőkben anélkül, hogy tudnák, hogy onnan hová kerülnek. Számítalan esetben előfordult, hogy a kivándorlók kivándorlási ügynökök karmaiba jutnak. A kivándorlási, az átutazási és a bevándorlási országok védelmét legtöbbször nélkülözik. Ez a szabályozatlan kivándorlás azt a veszélyt idézi elő, hogy azokban az országokban, ahová a kivándorlás irányul, rendszerint antiszemita jellegű gyűlölködő hangulat áll elő az emigrálókkal szemben.

Ezért tehát a zsidó kivándorlókat rendeltései helyükre vivő utjukban hozzáértő vezetéssel támogatnunk és irányítanunk kell. Ugy kell levezetnünk az emigrációt, hogy a kivándorlók olyan államokba kerüljenek, amelyekben megélhetésre találhatnak. Elő kell készítenünk őket megfelelő tanfolyamokkal, elhelyezésüket pedig munkaközvetítő irodákra kell bízunk. Ezek az irodák majd tudni fogják, hogy hová irányítsák a mezőgazdasági, hová az ipari és hová a kereskedelmi és intellektuális munkaerőket.

A szervezetek, amelyek ezt a mai gyűlést összehívták, kötelességüknek ismerik el, hogy az egész világ zsidó nyilvánosságának figyelmét a zsidó tömegek kritikus helyzetére és az ebből előálló veszélyekre felhívja. Nem nézhetjük tovább, hogy a zsidó kivándorlótömegek sorsukra maradjanak. Elsősorban az amerikai zsidósághoz fordulunk azzal a sürgős felhívással, hogy adja meg a jövőben is ugyanazt a támogatást a kivándorlóknak, amelyet a múltban megadott.”

Szon
hogy u
mutat.
nem m
mutatk
A
zárult.
Budape
ben ren
teljes t
aki tud
végződ
.....

A
szá
(Bud
től.) A
feltűné
iyet a
pesti tu
jeleni,
egyzést
fognak
ország
néhány
ragadtat
is megje
mertté le
szaszivta
értette, a
jellemző
nemzetgy
tokat eng
hármilyer

Gömb
munkat
— M
azon az
idők val
szünk, h
zéből. K
azonnal
vándorl
dók nem
tását. A
lasztások
fogják m
nagy hiba
Addig az
kiepítését.
a mostani
bennünke
esetben, k
t maszkod
gyűlést.
erőszakos
hetőségből
Ha az on
szociálisl
zsonyi, a
erőnkkel
radalmi
forma teki
és a Hal
egy ilyen
egy jogar
állók aka
bizonyított
Horthy
is az ő ér
István kor
Egyébként
ban katol
király meg
érdekek m
herceget n
mert edesa
mazik. Fig
kinthenn
uralkodó

A fajv
szédet m

Tovább zuhan a lej

(Cluj-Kolozsvár, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap röviden beszámoltunk arról, hogy ugy Zürichben, mint a többi külföldi pénzpiacokon a lej árfolyama erős értékesülést mutat. A tegnapi egyponos esésre különösen a bécsi és budapesti piacok reagáltak erősen, de nem maradt hatástalan a belföldi devizapiac sem, ahol különösen a nyugati értékek iránt mutatkozott nagy kereslet.

A lej Zürichben ma tovább esett és a tegnapi 230.50 es zárlattal szemben ma 227.75 tel zárult. Ennek megfelelően a többi külföldi piacon is erősen esett, sőt egyes helyeken, így Budapesten is, jóval paritás alatt jegyzik. A belföldi pénzpiac ma az újabb esés következtében rendkívül erős tempóban emelkedtek a devizák, de az erős kereslettel szemben a kínálat teljes tartózkodást mutat. A lejesést összefüggésbe hozzák a pénzügyminiszter párisi útjával, aki tudvalevőleg tegnap érkezett haza és a hírek szerint külföldi tárgyalásai kudarcra végeztek.

Gömbös puccsot ígér, ha Bethlen lepaktál az ellenzékkel

A fajvezér zsidóellenes kirohanása a Stampában. Albrecht az Árpád-házból származik és magyarnak tekintendő. Zdravetz ellen is vádiratot készítenek

Hétfőn ülésezik először a parlamenti bizottság

(Budapest, jan. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar politikai életet Gömbös Gyula egy feltűnés-keltő nyilatkozata tartja izgalomban, amelyet a „Stampa” című torinói olasz világkép budapesti tudósítója előtt tett és amelyben nyíltan bejelenti, hogy amennyiben Bethlen szorcsabb megengedést létesít az ellenzékkel, a fajvédők puccsot fognak végrehajtani és Albrechtet ültetik Magyarország trónjára. Gömbös ebben a nyilatkozatában néhány hallatlanul merész zsidóellenes kijelentésre ragadtatja magát. Merészségétől úgy látzik maga is megijedt, mert másnap, amikor nyilatkozata ismertté lett, kijelentésének legnagyobb részét visszavonta és azt állította, hogy azokat nem úgy értette, ahogy a tudósító visszaadta. Mindenesetre jellemző a magyar politikai helyzetre, hogy egy nemzetgyűlési képviselő belföldön ilyen nyilatkozatokat engedhet meg magának, anélkül, hogy azért bármilyen retorzióban volna része.

Gömbös nyilatkozata a „Stampa”-ban

Gömbös a következőket mondta a „Stampa” munkatársának:

— Mi úgy hisszük, hogy Magyarország csak azon az uton menthető meg, ha a horvélőtti idők valamennyi tényével szakítunk. Arra törekszünk, hogy a hatalmat kiszabadítsuk a zsidók kezéből. Követeljük minden nagyobb banknak az azonnal való megszüntetését, a külföldi zsidóság bevándorlásának megakadályozását, az ittlakó zsidók nemzeti kisebbségé, külön fájá nyilvánítását. A legközelebbi, 1927-ben megtartandó választások pártunknak jelentékeny megerősekedését fogják magukkal hozni. Ha Bethlen nem követ el nagy hibákat, úgy bizalommal fogjuk támogatni. Addig az időpontig pedig elvégezzük szervezetünk felépítését. Megtörténhetik azonban, hogy az államfő a mostani kormányhoz való bizalomhiány miatt hennünkét hív meg a kormányra. Ebben az esetben, ha a mostani parlamenti többségre nem számíthatnánk, akkor feloszlatoánk a nemzetgyűlést. Ahogy a dolgok ma állnak, minden erőszakos cselekedetet kizárunk abból a lehetőségéből, hogy a hatalmat elnyerhessük. Ha azonban a kormány a demokratáknak és a szocialistáknak, egy zsidónak, mint smilyen Vázsonyi, a kezébe kerülne, ebben az esetben minden erőnkkel azon leszünk, hogy ezt a kormányt forradalmi uton, csínytel megdöntsük. Az államforma tekintetében ellenezük a legitimista és még a Habsburg-dinasztia trónra emelését, mert egy ilyen uralkodó Magyarországot és Ausztriát egy jogar alatt egyesítet. Mi függetlenek és önállóak akarunk lenni és ezt az álláspontunkat bizonyítottuk Károly visszatérésének megállításával. Horthy nem a mi emberünk, bármily nagyok is az ő érdemei. Ő protestáns, míg mi Szent-István koronájáról nem akarunk megfeledkezni. Egyébként is Magyarország hatvanégy százalékaiban katolikus. A legelőnyösebbnek a nemzeti király megválasztását tartjuk, aki csak a magyar érdekek megóvását tenné köteleességévé. Albrecht herceget nem tekinthetjük tiszta Habsburgnak, mert édesanyja az Árpádok idősebb ágából származik. Egy Albrecht-dinasztiát tehát nem tekinthetünk Habsburgnak, hanem tiszta magyar uralkodó családnak.

Az egyetlen kivétel

A fajvédőpárt ma esti vacsoráján Gömbös beszédet mondott és beszéde elején foglalkozott a

„Stampa”-ban megjelent nyilatkozatának egy részével. Elmondta, hogy, ha azalatt a három hét alatt, amíg hetegen feküdt, azt hitte volna, hogy a zsidóság, illetőleg a baloldali alkotmányos formák között hatalomra jut, torradalmár leit volna és bekövetkezett volna, amit a „Stampa” írt.

— Én mindenesetre törvényes alapon állok — mondta Gömbös — és e tekintetben csak egy kivétel lehet, ha a zsidóság, vagyis a baloldal, akár alkotmányos formák között is, hatalomra kerül. Akkor elkövetkezik a cselekvés ideje. Az én törvényességemnek alapja a nacionalizmus, míg a zsidóság csak nemzetközi alapon lehetséges. Ez tehát kivételt jelent és ennek bekövetkezése esetén akcióra lépök.

Egy késői helyreigazítás

Az egész mai sajtó élénken foglalkozik Gömbös fenti nyilatkozataival. Gömbös helyreigazító nyilatkozatot adott, amelyben kijelenti, hogy sajnálja, hogy a hirt tegnap elsőknek hozó „Nyolcórás Újság”-ban nem fordult rögtön hozzá, mert azonnal megmondotta volna, hogy a „Stampa” cikkéből mi igaz és mi nem.

— Meg vagyok győződve róla, — mondotta Gömbös — hogy a tudósító félreértett. Én csak ezt mondtam: „Ellenezük a legitimista eszmét és a Habsburgok trónraemelését, mert függetlenek akarunk maradni. Legjobban nemzeti királyt szeretnénk, aki megóvna a magyar érdekeket.

Újra elmondja, hogy Albrecht királyi herceg nem tiszta Habsburg sarjadék, hanem magyar uralkodó családból származik. Horthyról csak annyit

A magyar hadsereg úgy aránylik a kisanantéhoz, mint egy a tizenhéhoz

A csütörtöki nemzetgyűlésen Rubinek István, a honvédelmi tárca előadója megkezdte a honvédelmi költségvetés ismertetését. A kérdéshez az ellenzéki oldalon többen szólnak hozzá és kritizálják a költségvetést. Szünet után, délután három órákor nyitja meg az ülést Zsitvai Tibor alelnök, mivel azonban a teremben mindössze hét képviselő van, az ülés nem határozatképes.

A pénteki ülésen a honvédelmi tárca költségvetéséhez Budai Dezső szól elsőknek hozzá. Megállapítja, hogy a magyarság fegyveres ereje a kisanantéhoz úgy aránylik, mint egy a tizenhéhoz. Majd foglalkozik a katonai nyugdíjasok rossz helyzetével. A költségvetést elfogadja.

Utána Propper (szociáldemokrata) kifogásolja a hadsereg kiképzését és azt a szellemet, amelyet benne szítnak. Csáky honvédelmi miniszter (közbeszóli): Nem neveljük őket nemzetközi hadsereg részére.

Friedrich István szól föl, aki azt fejtegeti, hogy a magyar hadsereg mostani szabályzata jóval enyhébb, mint a német, vagy az orosz, ahol a legkisebb kihágásért halálbüntetés jár. A hadsereget a demokrácia hazájában, Franciaországban sem tudták demokratizálni. Kéri, hogy a szocialisták revidálják álláspontjukat, mert a szocialisták az egész világon együtt éreznek a hadsereggel és a nemzettel. A költségvetést elfogadja.

Ezután Malasits (szociáldemokrata) visszautasítja azt a vádat, mintha a szociáldemokraták bomlasztották volna fel a hadsereget annak

mondott, hogy protestáns, míg a magyarság hatvanégy százaléka katolikus. Szent István koronája körülben is csak katolikusok és Horvától ez a szándék ugy is távol áll. Nem mondta, hogy a háboruelőtti idők valamennyi tényével szakítani kellene és hogy a nagybankokat meg kellene semmisíteni, csak azt mondta, megtörténhet, hogy az államfő, a mostani kormányhoz való bizalom hiánya miatt, őket hívja meg a kormányra.

Ez volt az, amit Gömbös — helyreigazító nyilatkozata szerint — a Stampának mondott.

„Nem lehet csodálkozni...”

Besenyei Zeno, exponált magyar politikus, Gömbös kijelentéseiről a következőket mondotta:

— Ezen a nyilatkozaton csak mosolyogni lehet. Van a politikusoknak egy csoportja, akik a következőket fejtegetik: ha a nyilatkozat hiteles, akkor Gömbös tulságosan elragadtatta magát. De nem lehet ezen csodálkozni akkor, mikor a fajvédőknek Cuzával való tárgyalásai és a diktatura állandó emlegetése után sem kell semmi következményeket elszenvedniök. Ha egységespárti politikus, vagy baloldali politikus lett volna, aki ilyeneket mondott, vagy tett, már régen meggyült volna a bja a hatalmakkal.

Készül a vádirat

A frankhamisítási ügyben az ügyészség befejezte a nyomozást és hozzá látott a vádirat elkészítéséhez. Politikai, rendőri, valamint bírói körökben megütközéssel tárgyalják, hogy a Budapesten tartozkodó francia tisztviselők az ügyészség munkájába be akarnak avatkozni. Nemcsak követelésekkel állottak elő, de bizonyos mértékben irányt is akartak szabni a nyomozásnak. Az ügyészség természetesen visszautasította a franciák beavatkozását. Ugyanolyan fontoságú a vádiratban a minősítés kérdése, hogy kiket vádolnak tettességgel, felbujtással, bűnrészeséggel és bűnösséggel. A vádirat nemcsak huszonegy letartóztatott ellen szól, mert több szabadlában lévő vádlottal is foglalkozik. A „Magyar Hírlap” értesülése szerint Spitz Sándor mérnök (nem Spitz) és Zdravetz tábori püspök ellen is vádat emel az ügyészség.

Albrecht külföldre utazik

A frankhamisítási botrány kipattanása után, mint ismeretes, Albrecht királyi herceg neve is szóbeszéd tárgya lett. Bár Albrecht azonnal lemondott a TESZ kormányzói elnökségéről és a „Times”-ben kinyilatkoztatta, hogy nem aspirál a magyar trónra, személye mégis állandóan kombinációban van. A „Magyar Hírlap” arról értesül, hogy a királyi herceg rövidesen külföldi utra indul, hogy teljesen eltávolodjék azon politikai és társadalmi összeköttetésétől, amelyeken az Albrecht kombináció alapul.

idején. Pacifista ugyan, de tudja, hogy jöhet idő, amikor mindenkinek fegyvert kell fognia a hazáért. Távol áll tőle a hadsereg lekicsinylése, de kifogásolja azt a szellemet, amely a szocialistákat aláértékeli.

A felszólalásokra Csáky honvédelmi miniszter reflexál:

— Furcsa helyzetben vagyok a kivánalmakkal szemben — mondja, — mert én első sorban hadügyminiszter vagyok és, mint ilyen, első a világ, aki akkor, mikor mások többet hajlandók megadni, azt kérem, hogy elégedjenek meg a költségvetés szerényebb kereteivel. Ezt előírja Trianon, melyet a kormány kötelessége betartani. Ez nem azt jelenti, hogy nem köteleességünk és szándékunk a trianoni szerződés megváltoztatására minden eszközt igénybevenni.

A parlamenti bizottság hétfőn délután tartja első érdemleges ülését. A mai alakuló ülésen Zsitvai Tibort elnöké, Erődi-Harrach Tamásért jegyzővé választották. A bizottság kommunikékben fogja tájékoztatni a sajtót üléseinek lefolyásáról.

Figyelem!

Kárpitosok és kocsigyártók
keleiket legolcsóbban Back
Bernát áruházában szer-
ezhetik be. Oradea-Mare,
P. Regina Maria No 1.

Telefon
935

Tizenkét évi fegyházra ítélték Haarmann büntársát Beteges ragaszkodásból akarta a tömeggyilkos magával ríntani a halálba

(Hannover, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az esküdtbírószak Grans házalat, a tömeggyilkos Haarmann büntársát, két gyilkosságban való bűnrészesség miatt tizenkétévi fegyházra, valamint a perköltségek viselésére ítélte. Ezenkívül feltüggesztették ugyan csak tizenkét évre Grans polgári jogait, további életére pedig rendőri felügyelet alá helyezték.

A per, amelyről az Uj Kelet részletesen beszámolt, az utolsó tárgyalási napon rendkívül érdekes fordulatot vett. Az egyik orvosszakértő kijelentette ugyanis, hogy semmi kétség nem fér ahhoz, hogy Haarmann igazságtalanul vádolta Grans bűnrészességgel. Haarmannak ez a vádja féltékenységből származott és Grans iránt érzett beteges ragaszkodásában leli magyarázatát.

Élénk feltűnést keltett, amikor a bírósági teremben az a hír terjedt el, hogy Haarmann súlyosan bántalmazták a börtönben. Az egyik meggyilkolt gyermek, Karl Witzel anyja ugyanis a Grans-perben tett tanuvallomásakor eimondotta, hogy bentjárt Haarmannal a börtönben és könyörgött neki, mondja meg, mi történt a fiával. Haarmann akkor így válaszolt:

— Itt nem mondom semmit, mert itt ütnek engem.

Az asszony állítólag hallotta is, amikor a fegyőrök rögtön ezután a beszélgetés után

nekiestek Haarmannak.

A meggyilkolt Speicher-fiu apja elmondja, hogy Wickbold rendőrbiztos maga beszélte el neki, hogy Haarmann addig verte, amíg bevallotta, hogy fiát ő ölte meg. A rendőrbiztos, botjára mutatva, még hozzátette:

— Itt, ezzel a bunkóval kapott.

Egy másik tanu is hallotta, amikor az egyik rendőrségi hivatalnok ezzel fenyegette meg a tömeggyilkost:

— Ha nem mondog meg az igazat, meglátod mi történik veled ma este.

A rendőrhivatalnokok, akiket erre vonatkozólag most kihallgattak, tagadják a tanuk vallomását, állításaiknak azonban a teremben nem ad sanki hitelt.

A tárgyalás egyik legutolsó epizódja egy találkozás elbeszélése volt, amely Haarmann és Grans között a bírósági épület folyosóján játszódott le. Amikor az egyik kanyarodónál Haarmann észrevette barátját, kacagva ezt kiáltotta feléje:

— Hans, figyelj ide, nem lesz semmi bajod. Kedvezően vallottam rólad.

Többen, akikkel Haarmann a börtönben eltöltött napjai alatt beszélt, állítják, hogy állandóan Gransról szónokolt, védte őt és azt hajtogatta, hogy Hansnak nem szabad meghalnia.

Newyorkban elraboltak egy nőt és fel akarták áldozni Woodoo-isten oltárán Félelmetes szadista mise, amely misztikus táncok és imák közepete, egy halotti leplekkel borított szobában játszódik le

(Newyork, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A repülőgépek és a drótnélküli táviratozás századában valóságilag hihetetlenül hangzó rémregény játszódott le a napokban Newyork egyik legforgalmasabb utcájában, a Parkstreetnek egyik többemeletes házában. Egy sereg szadisztikus hajlamu férfi és nő gyűlt itt össze, hogy egy fiatalasszonyt, akit viágos nappal raboltak el, az úgynevezett Woodoo-istennek, akinek kultusza különösen Cuba-szigetén rendkívül elterjedt, feláldozzanak.

A szerencsétlen asszonynak az utolsó pillanatban sikerült elmenekülnie hóhérai kezétől és ebben a pillanatban élevesélyes sérüléseivel, amelyeket kizóli beretváles késekkel okoztak neki, élethalál között lebeg a nagy amerikai város egyik szenatóriumában. A titokzatos áldozás főpapját és főpapnőjét elmeógyógyintézetbe utalták, ahol meg fogják vizsgálni őket. Az istentisztelet több résztvevőjét, Newyork társadalmának néhány élékölő férfi és nő tagját letartóztatták.

A rendkívüli esetről, amely az egész Egyesült Államokat izgalomban tartja, a következő részletes tudósításunk számol be:

körülbelül harminc negyven férfi és nő állott, valamennyien ünnepléses öltözékben, akik most kíváncsian, vérbenforgó szemekkel bámultak az áldozatra.

Megkezdődik a szertartás

Néhány pernyi várakozás után megkezdődött a szertartás. A ház ura két néger szolgát intett elő és parancsot adott, hogy az olasz asszonyt levetkőztessék. Miután minden ruháját megszabadították, az oltár elé vonzolták és térdre kényszerítették. Josef Musca most hirtelen egy beretváles kést rántott elő és miközben a közönség misztikus táncba kezdett, ő pedig mindenféle titkos imákat mormolt, egy félelmetes nyisszantással belehasított a szerencsétlen nő vállába. Néhány pillanat leforgása alatt több mint husz mély sebet ejtett az asszonyon, egész húscsapatokat vágott le róla, miáltal a jelenlevők folyton extatikus táncokat lejtettek és egy érthetetlen szövegű imát mormoltak. A szerencsétlen asszony már közel volt ahhoz, hogy ajtulan összerogyjék, amikor egyszerre észre vette, hogy Musca kése a nyakához közeledik és el akarja metszeni a torkát. Ez a borzalmas érzés erőt adott neki, hogy a papirosgombócot szájából kitépje és minden ereje megfeszítésével segítségért kiáltott.

Az emberrablás

A Park Street 18. számú ház egyike Newyork legforgalmasabb épületeinek. Tele van üzletekkel, áruházakkal, raktárakkal és irodákkal és csupán az első emeleten van két lakás, amelyeknek egyikében Josef Musca és felesége, egy rendkívül gazdag és különös emberpár, a másikban pedig egy olasz család lakik. Az elmúlt hét egyik napján ennek az olasz családnak meglátogatására érkezett a házba Róza Parello, egy fiatal olasz asszony. Amikor a lépcsőkről befordult az első emelet folyosójára és éppen ismerőseinek lakása felé tartott, hirtelen kinyílt egy közbeeső ajtó és egy óriási termetű férfi ugrott elő, aki mielőtt még védekezésre kerülhetett volna a sor, a meglepetéstől megnémult fiatalasszonyt berántotta magával és becsapta mögötte az ajtót. A fiatalasszony egy teljesen idegen lakásba került. Mihelyt erre ráeszmélt, megpróbált kiabálni, de a hatalmas termetű férfi, aki még mindig erősen tartotta a csuklójánál, egy papírgombócot dugott a szájába és ezzel megakadályozta, hogy sikoltásával elárulja a történeteket. Az ilyképen hallgatásra kényszerített fiatalasszony támadója, aki maga Josef Musca, a lakás gazdag bérlelője volt, keljebb vezette a lakásba egy nagy terembe, amelynek falai, padlója és tetőzete fekete drapériával voltak bevonva. A plafonról mindenféle emberi csontok, lábcsontok, karok és gerincek függtek, az egyik szegletben pedig egy oltárszerű elhelyezés volt elhelyezve, amelyen gyertyák égtek. A falak mentén

Meghallják a segélykiáltást

A segélykiáltásokra egy szobakény lett figyelme, akki éppen a lépcsőház ablakait takariotta. Azonnal telefonált a rendőrségre és dörömbölni kezdett a Musca lakás ajtaján, hogy figyelmeztetésével — noha nem tudta miről van szó — a további bántalmazásokat megakadályozza. Pár perc múlva már rendőrök törték fel a lakás ajtaját és a szerencsétlen áldozatot kiszabadították a szadista gyülekezet karmaiból. Az előhívott rendőrorvos azonnal bekötözte sebeit és intézkedett, hogy az egyik közeli szanatóriumba szállítsák. A rendőrök ezalatt valamennyi jelenlevőt letartóztattak nyilvánított és bekisérték az ügyészségre. Muscat és feleségét megfigyelés végett elmeógyógyintézetbe utalták. A megindított nyomozás megállapította, hogy Woodoo-istennek Newyorkban először ezeltől husz évvel ezelőtt néger hódolt, aki azóta számos hívőt nyert meg az emberrablás kultuszának. Az orvosi vizsgálat konstátálta, hogy valamennyien, akik a félelmetes misén résztvettek, szadisták és hisztérikusok.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidó napilapja Szerkesztők: Glazkay János és dr. Marton Ernő Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő Az Uj Kelet cikkeinek utánnemását csak a fent megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
Szidra: Bo
5686. Söbát 8.
1926 január 23.

— **Ki lesz Románia washingtoni követe?** Bukarestből jelentik: Bibescu herceg helyébe, hírszerint, Antonescu párisi, vagy Petrescu Comnen svájci követet fogják kinevezni Románia amerikai meghatalmazott miniszterévé.

— **A külügyminiszter cáfolja a tömeges tábornoknyugdíjazásokat.** Bukarestből jelentik: A Havas ügynökség olyan hírt lanszított, hogy Romániában egy tüntetés miatt 38 tábornokot nyugdíjaztak. A külügyminisztérium ma táviratot intézett a francia kormányhoz, amelyben kategórikusan megcáfolja ezeket a híreket és egyben kifejti, hogy az ilyen hírek forgalombahozatalával rossz szolgálatot tesznek az országnak.

— **Halasztást szenved a választási listák kifüggesztése.** A községi választások listáinak kifüggesztése a törvény világos rendelkezései ellenére, még eddig nem történt meg. Carpinisan polgármesterhelyettes erre vonatkozólag a következőket mondotta az újságíróknak: „Tény, hogy a községi választói listák kifüggesztése néhány napos halasztást szenved. Ezen idő alatt bevezetjük a listába mindazokat, akiknek időközben elismerték állampolgárságukat. Ezeknek a száma meghaladja az 1200-at. Ennek befejezése után kifüggesztjük a választói listákat, hogy mindszok, akik úgy érzik, hogy indokolatlanul kimaradtak a névjegyzékből, kérvessék a listába való felvételüket. Eziránt természetesen kérelemmel fordulhatnak az illetékes járásbírószághoz, amely további tíz napon belül dönt.” A névjegyzékeket ezalkalommal sem függesztik ki a hirdető táblára, ami a listák terjedelme miatt technikailag lehetetlen is, hanem a várslháza 31. számú szobájában teszik ki közszemlére. Ez az utolsó alkalom a választás előtt, hogy a névjegyzékből indokolatlanul kimaradtak elismertessék választói jogosultságukat.

— **Tisztújítás a temesvár-belvárosi zsidó hitközségben.** Temesvárról jelentik: E hó 17-én tartotta tisztújító közgyűlést a temesvár-belvárosi zsidó hitközség. A hitközség vezetésére ismét dr. Veres Adolfot kérték fel, akit immár ötödször ruháznak fel az elnöki tisztességgel. Az új vezetés névsora a következő: Elnök: dr. Veres Adolf, alelnök: Klein Dávid és Linder Armin. Képviselőtestületi tagok: Baruch Izsó, Baruch Salamon, Berger Manó, Bergmann Adolf, Bernstein Aladár, Biedl Lipót, dr. Braun Zsigmond, dr. Brisker Ezékiel, Deixner József, Frank Jenő, Farber Miksa, Friedmann Lajos, Goldstein Rezső, Grünwald Károly, Gubi Armin, Hammer Mór, Havas Dezső, Haring Armin, Hirsch Ignác, dr. Jakobi Kálmán, Kabos Armin, Klein Jenő, Klein Zsigmond, Kohn Sámuel, Krausz Gyula, Kun Alfréd, dr. Kun Artur, Kun Richárd, Mátrai Frigyes, Nemes Hugó, Nyiri Jenő, Pfeiffer Miksa, dr. Róth Dezső, Schauer Béla, dr. Schimmerling Armin, Steiner Ferenc dr., Szenes Emil, dr. Szöllösi Albert, dr. Tyerman József, dr. Ungár Adolf, Ungár Armin, Weinberg Ferenc, Weisz Hugó, Weisz S. Sándor, dr. Zanker Samu.

— **A semmitőszék elutasította a kommunisták felfolyamodását.** Bukarestből jelentik: A semmitőszék tegnap tárgyalta az elítelt kommunisták felebbezését. A felfolyamodás különösen az illetékeltenséget kívánta megállapítani, amennyiben a hadbírósnak nem volt joga tárgyalni az ügyet, mert Bukarestben a hadállapot fentartása alkotmányellenes. A semmitőszék a felfolyamodást elutasította.

— **A maros Marosbécizről jelentik:** A 4808-as számú vonaton, a szalárdi Tulkterhelés miatt és otrekedt a nyolcadik a Marosvásárhelyre, amelynek vonata a vonalon vezetve beleszaladt a utközés óriási riasztásban, akik rémlen letlen szerencse történt. A személetes első és másod az utasok közül rúlt meg könnyen után következő emelyvonat utasait tarták utjukat. A kezdőt terbeli a korán figyelmeztette a pálya nem szal

— **A bitó fiából jelentik:** A gár hatóságok elszovjet tisztet, a regben szolgálat, tisztje lett a vör megbízatással kü hogy ott a hads rendőrség megáll vetlen része volt vetett bombam itélte és a bol elutasította. Podóságaként azt meg, hogy öngy tisztre óriási szét. A kérés ter a kivégzés előtti kor reggel az szovjet-kém a bitófát, megtorpe karjai közé esett okozott a kaszár használva hirtelen a fegyvert, a csötötte. A golyó meg. A hadbí hogy mitévők hogy az ítéletet Az eszmélelen alá állították. A nyakára vetni, a vos újból megví hogy a halál be tette a kivégzés

— **A lipcsi cíakkal konykasseli ügyész ma letartóztatt keresztes szerve szervezet ugyn nemant, akik lyet azáltal kö tárgyalásokba kal és újságíró a jelentéshez h toztatások egy vartak fel, am kampóskereszte mélyiségek is totta, hogy M óca folytatnak tikusokkal és elsősorban Jul szerkesztőjével, professzorral a arra a körülm hosszabb kihall követezettek cíakkal folytat ben Hindenburg folja, hogy err A lipcei kamp eddig semmi n**

— **Folyta bünlajstroma rendőrség bünüg elfogott nemzetg atása. A kihall kapitány páratla egész szövedékere**

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Ponyva Albala Izsó Timisoara

Piata Traian No 10

A marosmenti személyvonat balesete.

Marosbicsizről jelentik tudósítónk: A reggeli órákban a 4808-as számú tehervonat Maroshevíz felé való útjában, a szalárdi alagút előtt hirtelen megállott. Talerhelés miatt a szerelvényről tíz kocsi leszakadt és ontelkedt a nyílt pályán. Nemsokára megérkezett a Marosvásárhely felől szembejövő személyvonat, amelynek vezetői a sűrű köd miatt nem látva a vonalon veszteglő teherkocsikat és így a vonat beleszaladt az ottmaradt szerelvénybe. Az összeütközés óriási riadalmat keltett a személyvonat utasainak, akik rémülten ugráltak ki a kocsikból. Velejelen szerencse folytán azonban katasztrófa nem történt. A személyvonat mozdonya, valamint az összes első és másodosztályú kocsik megrongálódtak. Az utasok közül csak három vasúti főtisztviselő sérült meg könnyebben, akik közvetlenül a mozdony után következő elsőosztályú kocsiban ültek. A személyvonat utasai ötórás késéssel és átszállással folytatták útjukat. Az összeütközésért a tehervonat felelős terbeli a felelősség, akik elfelejtették idejekorán figyelmeztetni a közeledő személyvonatot, hogy a pálya nem szabad.

A bitó elől az öngyilkosságba. Szófia-ból jelentik: Pár héttel ezelőtt Varnában a bolgár hatóságok elfogtak egy Podolszki Alexei nevű szovjet tisztet, aki a háború előtt a bolgár hadseregben szolgált, később Oroszországba ment és tisztje lett a vörös hadseregnek. Podolszkit fontos megbízással küldték ki a szovjetek Bulgáriába, hogy ott a hadseregben lázadást szítson. A bolgár rendőrség megállította, hogy Podolszkinak közvetlen része volt a szófiai székesegyház ellen elkövetett bombamerényletben is. A hadbíró-ág halálra ítélte és a bolgár király a kegyelmi kérvényt is elutasította. Podolszki a síralomháztan utolsó kívánásaként azt kérte a katonai ügyésztől, engedje meg, hogy öngyilkos lehessen, mert egy katonatisztre óriási szegény az, ha bitófán végzi az életét. A kérést természetesen elutasították. Podolszki a kivégzés előtti éjszakát nyugodtan átaludta. Amikor reggel az őrség a vesztőhelyre kísérte és a szovjet-kém a kaszárnya udvarán megpillantotta a bitófát, megtorpant és ájultásként esett az egyik őrkari közé esett. Ez a jelenet pillanatnyi zavart okozott a kaszárnya udvarán s az elítélt ezt kihasználva hirtelen kitépte az egyik katona kezéből a tegevert, a csövét a mellének szegte és elstörtte. A golyó áthatott a tüdőjén, de nem ölte meg. A hadbíró-ág tagjai sokáig tanácskoztak, hogy mitévők legyenek. Végre is elhatározták, hogy az ítéletet könyörtelenül végre kell hajtaniok. Az eszméletlen Podolszkit összekötötték és a bitó alá állították. A hóhér már a hurkot készítette a nyakára vetni, amikor a kivégzésnél jelenlévő orvos újból megvizsgálta Podolszkit és konstata, hogy a halál beállott. A jelenet mélyen megrendítette a kivégzésnél nagyszámban jelenlévő közönséget.

A lipcei kampókeresztetek a franciákkal konspirálnak. Berlinből jelentik: A kasseli ügyészség feljelentésére a lipcei főügyész ma letartóztatta az ottani ifjúsági kampókeresztetek szervezet főmesterét, Maraun és a szervezet ugynevezett kancellárját, Otto Bornemann, akiket hazaárulással vádolnak, amelyet azáltal követtek volna el, hogy politikai tárgyalásokba becsátkoztak francia politikusokkal és újságírókkal. Az „Achtuhrblatt“ ehhez a jelentéshez hozzáfűzi, hogy a lipcei letartóztatások egy nagyarányú politikai ügyet kavartak fel, amelyben nemcsak az őrizetbe vett kampókeresztetek, hanem magas politikai személyiségek is bűnösök. A nyomozás bebizonyította, hogy Maraun és Borneman már hónapok óta folytatnak megbeszéléseket francia politikusokkal és publicistákkal, az utóbbiak közül elsősorban Jules Sauervainnal, a „Matin“ főszerkesztőjével, Marc Sangnierral és Pavlovszki professzorral az „Information“-tól. Tekintettel arra a körülményre, hogy Maraun január 4-én hosszabb kihallgatáson jelent meg Hindenburg köztársasági elnöknel, baloldali körökben arra következtetnek, hogy az elnök is tudott a franciákkal folytatott tárgyalásokról. Ezzel szemben Hindenburg kabinetirodója energikusan cáfolja, hogy erről lett volna szó az audiencián. A lipcei kampókeresztetek tárgyalásairól mind eddig semmi nem szivárgott ki.

Folytatják a nemzetközi betörők bűnlajstromának összeállítását. A kolozsvári rendőrség bünygyi osztályán éjjel-nappal folyik az elfogott nemzetközi betörőtársaság tagjainak kihallgatása. A kihallgatásokat vezető Draghiciu bünygyi kapitány páratlan erővel derít világosságot a bünygy egész szövetségére és lankadatlan buzgalmat fejt ki a be-

törőtársaság bűnlajstromának összeállításában. Minden remény megvan arra, hogy a betörők kolozsvári bűntársai is mihamarabb kézrekerülnek. Cotz Jonel szubkomi z r egy detektiv kíséretében Cseh-szlovákiába utazott, mert a betörők Munk-cson előtt társra vonatkozó vallomások nagyon zavarosak és a rendőrségnek az a gyanuja, hogy az agyonlőtt t rsat maguk a betörők tették el láb a'ól, hogy a rablott pénzen kevesebben osztozkodjanak. A dél-előtt folyamán újabb bűnjelek kerültek a rendőrség kezébe, így egyik kolozsvári szabótól három rend fiaom férfiöltöny, amelyeket Weisz Manó csináltott és amelyek egyenkint tizenhez romezser lejbe kerültek. A betörők mindent bevalottak és vallomásaik már egész köere rerngnak. Draghiciu bünygyi kapitány vasárnap éjjel tejezi be a kiha lgtatásokat a szenziós bünygyben és a betörőket hétfőn dél-előtt szállítják át a rendőrségre az ügyészség fogházába.

Katasztrófális házbeomlás Crajovában. Bukarestből jelentik: Crajovában tegnap este nagy szerencsétlenség történt. A Brauufale nagykereskedés hirtelen összeomlott, maga alá tremeve a tulajdonost, a személyzetet és az üzletben tartózkodó számos vendőt. A mentési munkálatok azonnal megindultak. Eddig 3 halottat és 5 sebesültet húztak ki a romok közül. A tulajdonost még nem találták, meg aki minden bizonnyal megfulladt. A mentési munkálatokat a helyőrségi csapatok végzik. Az áldozatok számát még nem lehetett megállapítani. Braun tulajdonos felesége, aki az első emeleten lakott, egyik gyermekével megmenekült. Másik gyermeke bölcsőben maradt, amelyet eddig szintén nem találtak meg.

* Mindenféle rokok és egyéb parókákat kikölcsönzünk. „Ideál“ Str. Universitatii (volt Egyetem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai szalon.

Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának

harmadik vitaestélye

ma, szombaton este, 8 órai kezdettel a Ferdinand király-ut 52 sz. alatti zsidó iskolában.

Előad Dr. Marlon Ernő

„A közkelet politikai problémái“ címen.

Belépődíj nincs.

Belépődíj nincs.

— **Eljegyzés.** Grün Teréz Cluj és Berger Lajos Oradea-Mare jegyesek.

— **Káhn Sándor** dentista Bistrita eljegyezte Schwartz „Wultur“ fehérmegyáros bájos Éva leányát Botosaniból.

— **Fried Margit** Zilah és dr. Reich Izidor orvos Buziás—Cluj jegyesek.

— **Romániába is vezetnek a belgrádi összeesküvés szálait.** Bukarestből jelentik: A sziguranca Nepalacautiban letartóztatott egy Pod Mózes nevű kommunistát, akinél olyan iratot találtak, amely azt bizonyítja, hogy a bécsi szovjetmisszió szolgálatában áll. Megindult a vizsgálat, hogy a letartóztatott nem áll-e összefüggésben a belgrádi kommunista összeesküvéssel.

— **Újabb lopások a postavezérgazgatóságnál.** Bukarestből jelentik: A postavezérgazgatóság likvidációs főpénztáránál újabb lopásnak jöttek a nyomára. A lopás főbűnöse Tace Ionescu, a hivatal volt igazgatója, aki ellen megindult a vizsgálat.

Idegfájásoknál, reumánál, köszvénynél, elhíjasodásnál, cukorbetegségnél a természetes Ferencz József keserűviz rendkívül jóhatású hashajtónak bizonyul. Az anyagcsere-zavarok gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a „Ferencz József“ vizkurák nagyon szép eredményhez vezetnek. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 8

— **Február 24-én lesznek a bolgár választások.** Ruzsucsukból jelentik: Leavseff bolgár miniszterelnök fogadta a sajtó képviselőit, akiknek kijelentette, hogy a jelenlegi szobranjenak még a költségvetést, az amnesztíáról szóló tervezetet és a vasut autonómiájáról szóló javaslatot kell megszavaznia, mely után feloszlik. Az országban a rend egyre javul és remélhetőleg közelebből sikerül az országot teljesen normalizálni. Az agráriánusokkal megkezdett tárgyalások sikerrel kecsegtetnek, a legjobb megegyezésre van kilátás. A kormány a községi választásokat már ki is tűzte. Febr. 24-én fogják megtartani a városokban és 21-én a községekben.

— **Eizalogosította a bizományba adott szönyegeket.** Temesvárról jelentik: Tegnap a rendőrség letartóztatott egy Pollák József nevű szönyegbizományost, mivel azzal van megvádolva, hogy 400 ezer lej erejéig megkárosította ügyfeleit. Pollák régi ügynök és így bizalommal adtak át neki magánosok, de gyárak is szönyegeket eladásra. Legutóbb tévutra tért és a bizományba adott szönyegeket különböző helyeken elzalogosította. Feljelentették s tegnap a rendőrség letartóztatta.

— **Kommercializálják a kormány felhivatalos távirati ügynökségét.** Bukarestből jelentik: A kormány javaslata az Orient Radio (Radior) kommercializálására elkészült és közelebbre a parlament elé kerül. A hivatalos távirati iroda alapítóját a jelenlegi egymillió lejről fel-emelik 15 millióra és abban az állam, a Banca Nationala és az Iparkamarák Országos Szövetsége egyformán lesz részes.

* **Orvosi hír.** Dascalné, dr. Székely Gizella, Prof. Marfan tanítványa a párisi tanulmányutjáról hazaérkezvén, gyermekgyógyászati rendeléseit ideiglenesen Alba-Julian, Str. Regimentului V. Van. a szász iskola melletti szász eklézsia épületében megkezdte.

* **Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Alt Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.**

— **Antiszemita botrány a bukaresti kereskedelmi akadémián.** Bukarestből jelentik: A kereskedelmi akadémián tegnap antiszemita botrány volt. Az előadás alatt 50 diák berontott a terembe és az akadémia zsidó növendékeit inzultálták. A kihívott rendőrök a támadók közül egyet letartóztattak, a többieknek sikerült elmenekülnie. A letartóztatott szabadonbocsátása érdekében a Keresztény Diákok Országos Szövetségének 14 tagu küldöttsége jelent meg tegnap délután a rendőrprefekturán és garantálta a rendet.

— **Hólabda teadélután a Központi Szállóban.** A kolozsvári zsidónők e hó 31-én, vasárnap délután nagyszabású műsoros hólabda teadélután rendeznek a Központi Szálloda dísztermében. A táncos egybekötött nagyszabású teadélután iránt, melynek jövedelme Palesztina-célt szolgál, városszerte nagy az érdeklődés.

— **Közvetlen vasutforgalom Spalato—Belgrád—Bukarest és Odessza között.** Bukarestből jelentik: Belgrádi jelentés szerint a jugoszláv vasuti vezérgazgatóság javaslatot tett arra, hogy Spalato—Belgrád—Bukarest és Odessza között közvetlen vasutforgalma létesítsenek.

Zongorák

gyári lerakata, gyári áron részletre is. **Sternberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Kir. Udvar Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns

ékszerek.

Leghitebb gyártmánya kar- és zsebhórák. Ezüst evőeszközök és dísz tárgyak dúsz választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak.

Telefon Interurban 6-43 sz.

KÖZGAZDASÁG

A román lapkiadók és nyomdatulajdonosok bojkott alá veszik a belföldi papírgyárakat

(Bucuresti-Bukarest, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már azokról a tiltakozásokról, amelyek a papírárok emelésével kapcsolatosan elhangzottak. A bukaresti lapkiadók és nyomdatulajdonosok ma délelőtt ismét ülést tartottak a papírárok emelése ügyében. Az ülésen bir szerint radikális lépésre határozották el magukat. Tervbe vették ugyanis, hogy az összes fővárosi lapok bevonásával egy hatalmas papírgyárt létesítenek, amely képes legyen ellátni az országot újságpapírral. Amíg a gyár felépül, bojkott alá veszik a romániai papírgyárakat s követelik a kormánytól, hogy tegye szabaddá a külföldi papír behozatalát.

Jelentesült körök úgy tudják, hogy a nyomda- és laptulajdonosok ezen határozatuk mellett még akkor is kitartanak, ha netalán a papírárok emelését revízió alá vennék.

A Creditul Industrial mintájára kereskedelmi hitelintézet létesítését kéri

(Bucuresti-Bukarest, jan. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Itteni kereskedelmi körökben egyre nagyobb tért hódít az a kívánság, hogy a kormány halsdékalanul létesítsen a Creditul Industrial mintájára egy olyan nagyobb kereskedelmi hitelintézetet, mely Románia kereskedelmi életében legalább részben ki tudná elégíteni a hiteligenyeket.

A terv nem új keletű, de mindezeideig a pénzügyi kormány nem nagy hajlandóságot mutatott a megvalósítás iránt. Az érdekelt bukaresti körök most országos akciót kezdenek és rövidesen me-

morandumot terjesztenek a kormány elé, melyben adatokkal kívánják bizonyítani, hogy a kereskedelem krízise egyre nagyobb méreteket ölt és ha rövidesen nem siet a kormány segítségére, katasztrófális következmények várhatók.

A kereskedők, mint fentebb is említettük, a Creditul Industrial mintájára egy Kereskedelmi Hitelintézet létesítését kéri állami támogatással, amely a jól megalapozott, hitelképes kereskedelmi cégeknek olcsó kamatu kölcsönöket folyósítana.

Olasz-román és cseh-román kamarákat állítanak fel. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparkamarák országos szövetsége tegnap ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette azokat a kérvényeket, amelyek alapján Szatmáron, Lugoson és Nagyszébenben iparkamarák felállítását kéri. Az elmúlt ülésen ezen kérvények tanulmányozására egy bizottságot küldtek ki, amely tegnap terjesztette be erre vonatkozó jelentését. A jelentés kedvező és a kamarák felállítását javasolja, de úgy, hogy az újonnan felállítandó kamarák által a többi kamarákat ne érje károsodás. Az ülésen elhatározták, hogy Romában olasz-román, Prágában cseh román kamarákat állítsanak fel.

Az osztrák magyar értékpapírok felosztása. Bukarestből jelentik: Hétfőn összeült a román-magyar vegyes bizottság az osztrák-magyar értékpapírok felosztása ügyében. A bizottságban román részről Gioanu jóvátételi vezérigazgató, Teian pénzügyminisztériumi igazgató és Lepadatu nemzetipárti képviselő, mint szakértő, foglalnak helyet.

Megerősítették állásukban a brassói kereskedelmi és iparkamarai titkárokat. Brassóból jelentik: A hivatalos lap legutóbbi száma közli a kereskedelmi és iparkamarai titkárok megerősítését. A brassói kamaránál Binder Ernő és dr. Tandler Emil eddigi titkárokat erősítették meg állásukban.

A bukaresti törvényszék elutasított egy 25 millió passzív csődkerést. Bukarestből jelentik: A fővárosi törvényszék kereskedelmi szekciója elutasította Demetrian testvérek bukaresti gabonakereskedők csődkerését. A jóhírnévek örvendő gabonakereskedők a csődkerést azzal indokolták, hogy a Galantis-ügyből kifolyólag 30 millió lej káruk volt. Adósságuk összege 25 millió lej.

Cristea Crescescu lesz az új pénzügyi államtitkár. Bukarestből jelentik: A kormány Cristea Crescescut nevezi ki pénzügyi államtitkárrá Gheorghiu államtitkár helyébe, aki viszont a Banca Nationalához megy át.

A temesvári Textilközpont hitelrontás miatt feljelentést tett hamis hírterjesztők ellen. Temesvárról jelentik: A legutóbbi fizetésképtelenségekkel kapcsolatosan a szolid alapon álló és jóhírnévek örvendő Temesvári Textilközpontról is olyan hírek terjedtek el, hogy fizetésképtelen lett. A cég eleinte nem tulajdonított jelentőséget a dolognak, később azonban, amikor a hírek külföldre is eljutottak és a cég külföldi hitelezői a Textilközponttal szemben bizalmatlanok lettek, nyomozni kezdte, hogy kik azok, akik a fizetésképtelenségről szülő híreket terjesztik. A nyomozás eredménnyel járt és a hírek terjesztői ellen

hitelrontás címén feljelentést tett a rendőrség. Feljelentésében a cég elmondja, hogy egyetlen banknak sem tartozik, fennállása óta még egyetlen váltóját sem óvatolták és külföldi hitelezőivel szemben mindig pontosan teljesítette fizetési kötelezettségeit. A feljelentés a temesvári piacon nagy szenzációt keltett.

Csak egy éven belül készül el az új vámnomenklatura? Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter, aki ma hazaérkezett párisi utjáról, azon óhaját fejezte ki, hogy a vámnomenklaturát 3 hónapon belül össze kell állítani. A vámbizottság egyik tagja erre kijelentette, hogy a legjobb esetben is a nomenklatura elkészítése egy teljes évet igényel. Kifejtette, hogy egy hete állandóan üléseznek délelőtt és délután és még a vasfélekkel sem végeztek.

Egynapos krach a budapesti értéktőzsdén. Budapestről jelentik: A budapesti értéktőzsdén tegnap váratlanul mintegy 20 százalékos árfolyamesést szenvedtek a részvények. A magyaranyu krach, melyre már hosszú idő óta nem volt példa a budapesti tőzsdén, meglepetésszerűen érte a piacot. Bár az előző nap utótőzsdéjén a kínálat meglehetősen lanyha hangulatot teremtett, ilyen nagy esésre nem számítottak. Különösen pánikszzerűen hatott a kontremín jól megszervezett, egységes fellépése, mely alaposan kihasználta a gyenge érdeklődést és tömeges kínálattal sikerült az árakat erősen lenyomni. A tőzsdetanács közbelépése mára teljesen megváltoztatta az atmoszférát és a kontremín erősen hozzáfogott fedező vásárlásaihoz. Az utótőzsdéket a tanács ideiglenesen belitotta.

TŐZSDE

Január 21-én

A lejt Zártchben 227.75, Párisban 11.85, Budapestben 308.00, Bécsben —

Kolozsvár. A piacon ma régen nem tapasztalt szilárdulás állott be. A lej újabb esése természetesen maga után vonta a devizák erős emelkedését. A kínálat tartozkodó. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32.40—32.60, Prága 6.82—6.85, Budapest 308—310, Páris 8.70—8.75, Zürich 44.50—44.75, Newyork 229.00—230.00, London 1122.1126, Milánó 9.30—9.35.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.30, Amsterdam 208.12, Newyork 517.75, London 2517.75, Páris 1940.00, Milánó 2090.00, Prága 1532.50, Budapest 72.60, Belgrád 917.50, Bukarest 227.75, Varsó 72.50, Bécs 72.90.

Bukarest. Devizák: Páris 8.60, Berlin 54.50, London 1118, Newyork 228.00, Milánó 9.25, Zürich 44.75, Bécs 32.25, Prága 6.75, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 830, német márká 54.00, leva 1.60, török lira 115, font sterling 1110, francia frank 8.65, svájci frank 43.00, olasz lira 9.15, drachma 2.85, dinár 898, dollár 227.50, lengyel forint 29.00, osztrák schilling 31.00, magyar korona 31.00, cseh korona 6.65, belga frank 10.10, holland forint —

Hencsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb
bevásárlási forrása **Back Bernát,**
Oradea-Mare, P. Regina Maria I.
Telefon 9-55

Select-mozgó

Szombat, január 23.

Jött-ment asszony

Pompás modern dráma, 6 felvonásban, Főszerepben Maria Corda, a „Rabszolga-írályzó” c. filmből ismert művésznő.

Urania-mozgó

Szombat, január 23.

13-as autó

Neveltető amerikai excentrikus vigjáték, 6 felvonásban. Főszerepben a híres amerikai filmkomikus: Monty Banks

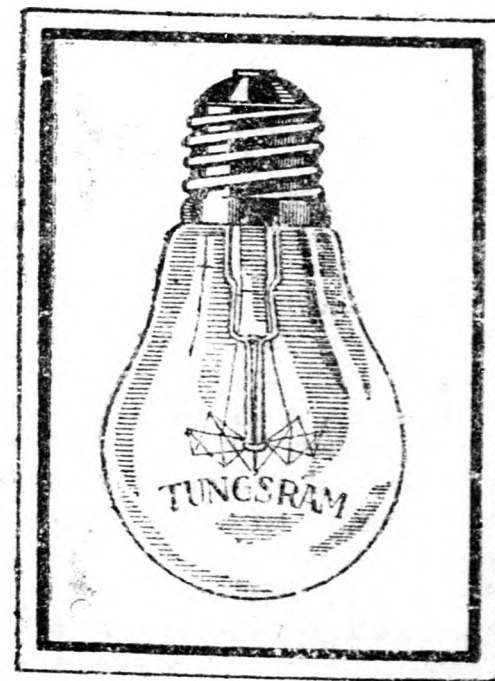
Apollo-mozgó

Szombat, január 23.

Haláltutaj.

Szenzációs kalandor-dráma, 6 nagy felvonásban. Főszerepben: Aud Egede Nissen és Albert Petri.

UJ „Tungsram- UJ Industrial” égő.

Az izzószál lényeges javításával és speciális elhelyezésével az új teker-cselt — spiralizált — fonalu „Industrial” lámpa árammegtakarítás mellett szép, fehér fényvel ég és rázkódtatásoknak legjobban ellenáll.

Jól al SZINH

A szil

Miss Lilian készül Davis a Az igazgató rezus próbák foly zonyára náluna p sten a Belvá B róti, Forgács a vezetőzerepe

Orlow — v adása lesz vasé játsza Nadja sz Lili, László, It Délutáni el sikerű Dolly v helyárrakkal V a Nagy nő — Ihással, a mé fel 6 óraker, I

Szombat este Szombaton este egyik a diadal Baróti, Erényi óraker, amikor tik Ihász Do Margit lesz D Annabál. U operettegyüttes állította össze nek Budapest volt. Nálunk a ül színre és rendezésében peit Leogyel Deésy játszá.

Magy Szombaton dél vel. Mér

TIL c é r

Sürgöny

B
RA
Paris
Roma
isaz e
v
Roma
BUCURE

Jól alszik a gyermek, ha Höfer hintőport, cremet használ

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Miss Lilián. A drámai együttes nagy kedvvel készül Davis angol vígjátékára, a Miss Liliánra. Az igazgató rendezése mellett állandó és ambiciózus próbák folynak a Miss Liliánból, melynek bizonyára nálunk is nagy sikere lesz, mint Budapesten a Belvárosi Színházban. K. Tóth Erzsé, B. róti, Forgács, Mihályfi, Cselle, Kemény játsszák a vezetőszerepeket.

Orlow — vasárnap este. Az Orlow 24-ik előadása lesz vasárnap este, amikor is Lengyel Irén játsza Nadja szerepét, akinek partnerei Neményi Lili, László, Imázs, Leóvey lesznek.

Délutáni előadások. Szombaton délután a nagy sikerű Dolly van műsoron Neményivel, leszállított helyárrakkal Vasárnap délután két előadás lesz: a Nagy nő — Karácsonyi, László, Neményi és Imázsral, a második előadás on kabare-előadás lesz fél 6 órakor, leszállított helyárrakkal

Szombat este: Hármascskán és kabare-előadás. Szombaton este két előadás lesz a színházban. Az egyik a diadalmas sikerű Hármascskán, Neményi, Baróti, Erényi, Imázs és a görölkkel, a másik 11 órakor, amikor a változatos és új műsort elővittik Imázs Dolly-paródiájával, melyben Miklóssy Margit lesz Dolly.

Annabál. Új operettre készül a magyar színház operettegyüttese. Volkmann zenei motívumaitól állította össze Vincze Zsigmond az Annabált, melynek Budapesten a Király Színházban óriási sikere volt. Nálunk az Annabál a jövő hét hetfőjén kerül színre és a próbák már megkezdődtek Izsó rendezésében az Annabálból, melynek vezetőszerepeit Lengyel Irén, Erényi Böske, László Imázs, Deéry játsszák.

Magyar Színház heti műsora

Szombaton délután 4 órakor: Dolly (Neményi Lili-vel. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozat 209)

Szombaton este 8 órakor: Hármascskán (Napibérlés 64 B. Sorozat 210)

Szombaton este 11 órakor: Kabare-előadások új műsorral: Keresem a papámat (A Dolly paródiája. Dolly: Miklóssy Margit). A hipnotizőr, végkimerülésig, bandázs nélkül. Új magáncsámok, modern táncok. (Rendes helyárrak. Sorozat 211)

Vasárnap délután fél 3-kor: A nagy nő. (Karácsonyi Ilivel, Neményi Lilivel, László Andorral, Imázs Aladárral. Leszállított helyárrakkal. Sorozat 212)

Vasárnap délután fél 6-kor: Kabare-előadások: Keresem a papámat (Dolly paródiája. Dolly: Miklóssy Margit). A hipnotizőr. Samu. Új magáncsámok, modern táncok. (Leszállított helyárrak. Sorozat 213)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Orlow. (Lengyel Irénnel, Neményi Lilivel, László Andorral, Imázs Aladárral Rendes helyárrak. Bérletszűnet. Sorozat 214)

Ha művészt hívtok a színházba, vagy a színházba hívtok, akkor menj a **Marosvásárhelyre** és tekintsd meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI** **BUFORGÁR RÉSZEZÉS-TÁRS.** butortermék, színházok számára készített legelőcsöbbsen itt szerezhethetitek meg

Utolsó divat szerint, nagyon szép, elegáns ruhákat készít **ÁRON DAVID** Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor
cérna és fonalárúk importja
a G. B. C. védjegyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárúsítása
Sürgönyeim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

BROADCASTING
RADIO-KÉSZÜLÉKEKEN
HALLGAT AZ EGÉSZ VILÁG!
London, Paris, Wien, Praga, CLUJ, ARAD, IMIȘOARA, CRAIOVA, BUCUREȘTI, CERNĂUȚI, IAȘI, CHIȘINĂU, GALATZ
Romániában is az első helyen vezet
CLUJ: STR. N. JORGA 3 SZ.
BUCUREȘTI: RADIONEL BLD. BRATIANU 26 CERNĂUȚI: AGRECO STR. MICKIEWICZ 2

Zsidó irodalom

S. I. Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik	40
S. Alechem: Leégett nemesek	25
Bin Gorion: József és Testvérei	30
Fényes Samu: Jidli első változása	45
Max Nordau: Mesék	30
Peterdi Andor: A sárga folt	60
Gizskalay János: A titok	15
Kaczér Ilés: Gólem ember akar lenni ..	15
M x Nordau: Doktor Kohn	40
Zeagó hárfá (antológia)	30
Singer: Asmodaj	80
Kabbalisták és Csodatevők	30
B ró Lajos: A zsidók utja	40
Max Brod: A cionizmus harmadik kor-szaka	30
Frigyes Lajos: A zsidók természetrajza	45
Goldmann: A zsidó nemzet követelesei	10
Sch. Gorelik: Cion és Góluusz	15
Grottó Mór: Zsidó Renaissance	25
Herzl: A zsidó állam	25
Majrovits N. Jehuda: Tóra és cionizmus	10
Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben	10
Paneth Hermann: Utazásom a Szentföldön	10
N. Sokolow: Új zsidó	15
Sombart Werner: A zsidók jövője	30
Szabolcsi: Csillag fia	110
Gizskalay: Támár	70
Goldschmidt: Egy zsidósors	140
Szabó: Zsidó komédiások	40
— Légyvárok urai	30
Schnitz'er: Ut a szabadba	500
Gizskalay: Új próféciák	85
— Jönni fog még egy kippur napja	120
— Guschalav látomása (amatör) ..	140
Salom Asch: A bosszu istene	30
Ben Ami: Új Palesztina	100
Székely Béla: Vajudó ország	100
Bermann u. Rundt: Palesztina	80
Lacratella: Silbermann (Egy zsidó fiu története)	80
Benoit: A táncosnő	132
Bettauer: Nagyváros zsidók nélkül ..	150
Dr. Fürst: Zsidó történet — zsidó kul-tura	50
Dr. Krausz: A zsidó Palesztina	35
Gronich: Dr. Simon Áron	40
Blumenthal: Jüdische Anekdoten	35
Szabolcsi: Csillag fia	110
Kis Arnold: Echod	20
Mendele: A sánta Fiske	80

I. Csoport:
Zangvill: Üvegesiszolo
Ujvári Péter: A cédrusfa daliája
Dr. S. Bernstein: A cionizmus lényege és szer-vezete
Csirikov: A zsidók (Dráma)
Dr. Richtmann: Ortodoxia és cionizmus
Dr. Schönfeld: Vissza a gettóba
Dr. Simos: Hova vezet a zsidók utja?
Ujvári: A tulsó parton
A nyolc kötet ára 155 lej.

II. Csoport
Martin Buber: A zsidóság és az emberiség
Achad Haam: Nitzscheinizmus és zsidóság
Max Brod: Zsidóság és kereszténység viszonya
Silbermann: Zsidó kultúra és modern világnézet
Lukács Zoltán: Szemelvények a talmudból
Az öt füzet ára 50 lej

Kérjen mindent
Pierre
borotva-pengét.
A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyárt-mány. Garantált minőség.
1800

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Breuer Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, férfi és női keztyük nagy választékban. **Cluj, Piata Unirei 8.**

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri írásnál egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állatkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Két fiatal ember elsőrendű ort. köser készítményt kaphat. Széchenyi tér 39. ajtó 15 597

Eladó szoba, konyha berendezés és használt bútorok. Indig Mór, Főter 19. 129

Műtárgyak és régiségek
január végén megnyíló kiállításra, eladásra szent szönyeg, ezüst antik bútor, üvegek, porcelánműtárgyak bejelenthetők naponta

„Arta“
Cluj, Str. Memorandului 23 alatti régiségüzletben.

Jó házból való aszidolány, ki németül, esetleg románul is jól tud és háztartási teendőkben jártas, felvétetik chibogut Iomre, Maramarosziget. 531

Uri családnál két fiatal ember köser házi készítményt kaphat. Cim a kiadóban. 538

Ezüstfői
a legmagasabb napi áron vásárolja a Tacamul ezüstárny és ezüstkozgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Műhímzés
Elvállalom zsidótemplomok thórafelgönyei, thórafelgönyök, asztalite itóinek, estélyi ruháknak, p. ravánoknak, divánpárnáknak, és mindennemű kézimunkák rakarannya, ezüsttel vagy selyemmel való műhímzését a legregibb, eredeti francia hímzéses és modern hímzési módszerekkel is. — Nagy Matild, Strada Tunaşilor (Zipolya u.) 17 a.

Olesón eladó azonnal tehetősebb kisebb ház. Szántó-u. 71. 527

Ha ön
művészi **Blondel**
és más kereteket óhajt venni, ökvetlen keresse fel **SOMLYAI MIHÁLY** keretkészítő és aranyozó műhelyét Kolozsvár, Strada Iuliu Maniu 7. szám. **Üvegáruháza** Kossuth Lajos-u. 4.

„La Carneval“ -- Goldstein & Co Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Könyvujdonságok

- Bernstein: Baccarat 20
- Brousson: Anatole France papucsban .. 200
- Bettauer: A kifosztott..... 180
- Dr. Bálint Rezső: Diatetikai vezérfonal 80
- Ady: Igy is történhetik 140
- Sápadt emberek..... 160
- Barbousse: Örök láncok 264
- Beke Mano: A determinánsok 400
- Balzac: Pajzán históriák 242
- Courvod: Kazán a farkaskutya 99
- Dumas: Eva 176
- A királyné lovagja 198
- A régens leánya 198
- Claude Farrere: A kis szövetségesek.... 120
- Szabó Imre: A házmesterlány** 40
- (Amatőr)..... 120
- Gobineu: A renaissance..... 220
- Hugo Victor: Bug Jargal 154
- Jerome K. Jerome: Minden ut a kálváriára vezet 150
- Kodolányi: Börtön 90
- Jack London: Játék az élettel 110
- Lambrecht: A gondolat uttörői II. (Einstein, France, Forel stb.) 198
- Mares: Szenvedély, amely öl 180
- Mereskovszkij: Vele vagy ellene 176
- Első Sándor 154
- Téli szivárvány 154
- Maria Antoinette magánélete 100
- Móricz Zsigmond: A fátyla 320
- Révész: A nap nem tűzgolyó 40
- H. G. Wells: Tono—Bungay..... 200
- Tagore: Gera 190
- Wassermann Faber 150
- Werner: O tár előtt 135
- Ez is olyan 45

Nőgyekek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyagok készítése, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölk. Vágott hajat kicsinyben is nagyban veszek. — **Mása Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

Keresek a belvárosban egy szoba konyhás lakást azonnali beköltözésre. Lehetőleg rüdösobáva. — „Jól fizetek“ jellegre a kiadóhívata a további.

Bördetailista, csakis előrendelést, küldje ajánlatát Far. a Ernő céghez — Cluj

Különbejárati butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 522

Románul vagy németül tudó leányt egy fiú iroda tisztegyakornak keresünk. Moissacu, Str. Regina Maria 31 (az udvarban). 534

Nyomdák! Könyvkötészetek!

Fűződrót minden száratán és mennyiségben szállít gyári áron a **Tip Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívesen szolgatunk. Nagyobb tételnél árak is utaznak. **Telefon: 10 47, 2-38**

Hirdessen az Uj Keletben!

PARFUMS · POUDES · LOTIONS

L.T. PIVER

AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYÉ TRÉFLE INCARNAT

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb női-nyársírt, mert ez tisztá, egészséges és kladós!

Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Iuliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Róth

cipésznél Szép-u. 2. szám alatt készülnek a legújabb divatu

cipő-különlegességek.

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פאבריק
עריצות אלעקטריא זעלבווארען
פארשטעלונג פון זעלבסטענדיגן
פארשטעלונג פון זעלבסטענדיגן

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej
Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

„La Carneval“ -- Goldstein & Co Kézimunkaanyagok kelimfüggönyök, északi gyapjúgyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

Szerkesztő hivatal
Cluj-Kolozsvar
L. Pop (E)
T.
Szerk. é.
977, 2
Zs. N. Sz.
Egy szám
ron és vic
Bukarestb

1926 jan

Febru
den sark
választók
városok
testületeit
az első kö
geknek, a
óta sohase
akarataka
kifejezése
A köz
sorsunkat
oát nyolo
a választá
és hogyan
gyonával
sorsát há
főbb fakto
hires válas
tásra jogos
sorolja fel
A vála
győzelmet
nem is kiv
számuknak
ségek ügy
órában mi
kell hogy
létérdéke
den nevé
hogy zsidó
jogosultság
szélllyel fe
dekek véd
A zsidó
Kolozsvár
ponti vála
tősebb hely
ságit. A
kezdettd
talansága
hogy a vá
miniszter
lyének és
ujból hozza
Egyfó
az összes
nek össze
hogy megf
kat a köz
a nemzsidó
legméltóbb
nek közle
tisztsegeikt
dolgozni.
A Kolo
bizottság p
letek mind
fogja a hel
egykes polit
tárgyalásait
bizottságok
zsidóságát
járuljon az
Merén
klrá
Belgrád
pitják, hogy
vezkedést,
irtuk, hogy
Moszkvából
pénzeket a
Hilte szolgál
akik a rend
veztek Belg
rek ellen, a
ritettek. A
gárok árult